

REDACȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.

Pe jumătate an .. 10 "

Pe 1 lună .. 2 "

N-ri de Duminică pe an 4

coroane.

Pentru România și America

10 coroane.

Pentru România și străinătate

numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima

dată 14 bani; a doua oară

12 bani; a treia oară 8 bani

de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se

inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502

Anul X.

NUMĂR DE DUMINECĂ

Nr. 43.

Urma va alege.

De Ioan Slavici.

Nu încapă nici o îndoială, ca Comitele Goluchowsky n'a fost om cu deosebire simpatic. Leah de viță veche, el se uită cu un fel de milă la alți muritori, ai cărora părinți n'au făcut parte din odinioară strălucita șleahță. Mai era apoi și fiul unui om în zilele lui puternic și, având soție pe o princesă Murat, putea să se socotească înrudit prin alianță cu Casa domnitoare. Era deci totdeauna țepăn și mulțumit de a putea să fie pe alții la oare care depărtare, și cei ce-l cunosc mai deaproape vor fi înțelegând repulsiunea, pe care a produs-o în rândurile nobilimii ungare și în ale celor însoțiți cu ea. Urma va alege înse, dacă au ori nu resturnătorii lui cuvinte de a se bucura de succesul, pe care l-au obținut.

Baronul Aehrenthal e fără îndoială om mai deșchelat și cu inima mai deschisă, care și la București, unde a stat mai puțin, a câștigat mai multe simpatii decât Comitele Goluchowsky; ne vine însă greu să credem, că vor putea să fie dănuitoare simpatiile, pe care le va fi câștigând la Budapesta.

Li este foarte greu unui ministru de externe să trăiască în termeni buni cu oameni, care consideră creșterea puterii monarhiei drept o primejdie pentru dânșii și profită de toate împrejurările, ca să-și sporească propria putere.

Lasă, că ministrul de externe, ori și care ar fi el, nu poate să obție succese și rămâne o figură mai mult sau mai puțin ridicolă dacă monarhia e slabă, dar relațiile statelor europene sunt stabilite cu monarhia austro-ungară așa cum ea a fost organizată prin pactul dualist.

Ori și ce schimbare în organizațiunea aceasta ar putea să aducă schimbări în relațiile monarhiei cu celelalte state. Acesta e unul din cuvintele, pentru care Coroana ține, ca să nu se facă schimbări în organizațiunea internă a Monarhiei, și e înverdat, că ministrul de externe n'are să se deie în partea celor ce voiesc schimbările.

Comitele Goluchowsky a fost om fără temperament și lipsit de inițiativă, care a stăruit cu toată hotărârea în calea ce și-a croit potrivit cu situațiunea europeană. El a resistat, dar agresiv n'a fost. Baronul Aehrenthal, om mai cu temperament, va fi având și inițiativă și, dacă ține să aibă succese, foarte ușor poate să devie agresiv.

Intrebarea cea mare e, dacă mai poate ori nu să fie menținută actuala organizațiune a monarhiei. Sunt mulți cei ce zic, că nu poate și că mai curând ori mai târziu ea va trebui să fie schimbată — fie potrivit cu aspirațiunile Maghiarilor, fie altfel.

Ministrul de externe în tot cazul n'ar putea să voiască decât o schimbare potrivită cu situațiunea generală.

Vor mai fi fără îndoială afară de Ma-

ghiari și alți oameni, care ar dori, ca monarhia habsburgică să slăbească, dacă judecăm însă după cele ce s'au zis ori s'au scris în timpul celor din urmă câțiva ani, sunt mai mulți cei ce cred, că interesele europene cer întărirea ei, și ministrul de externe numai în rândul acestora poate să fie pus.

Ori-și-cum am privi deci lucrurile, cu noul ministru de externe cercurile politice din Budapesta vor duce-o mai bine numai dacă-și vor schimba politica; altfel, dat fiind temperamentul baronului Aehrenthal, ar putea s'o ducă chiar mai rău, ceea ce noi Românii le și dorim, dacă ținem să nu fim socotiți fățarnici.

Nu doară că am avea cuvinte de a fi măhniți, că comitele Goluchowsky s'a retras. Nobilul comite nu ne-a făcut nici un rău, dar nici vre-un bine nu ne-a făcut.

În timpul cât a stat la București a avut ocaziunea de a se convinge, că politica României față cu Austro-Ungaria e cu desăvârșire leală, și că »dacoromânismul« e o infamă calumnie născocită de Maghiari pentru justificarea abuzului lor de putere.

În timpul cât a fost ministru de externe această calumnie n'a mai avut dar trecere la Viena. Baronul Aehrenthal se va fi convins și el despre aceasta, și astfel nici de aici înainte n'o să mai prindă infama calumnie. S'ar putea, din contră, ca noul ministru de externe să-și deie seamă, că nemulțumirea legitimă a Românilor nu poate

Ziua morților.

— Note și impresii. —

De Horia Petra-Petrescu.

Mi-am luat pentru prima-oraă paltonul de iarnă. În sfârșit m'a răsbîit frigul și pe mine. Cerul e senin, aerul rece îți taie fața și mâinile.

Tramvayele sunt înțesate de lume. Pe Naschmarkt și de-alungul stradelor, cari dau spre cimiterul central, prin colțurile de stradă și piețele publice flori și verdeață. Coroane, dela cele pompoase, cu poleială de aur și mărgelă de sticlă, până la cele umile, simple, cu două-trei firicele de flori. După-cum sunt și oamenii — bogați și săraci, pompoși și simplii. Stradele mișună de lume în doliu. O risipă de negru. Privirile sunt mai distrase, mai desfăcute de zidurile reci ale caselor, colțul gurii par'că svăcnește trist, gândul colindă altundeva, departe, în necunoscutul enigmatic. E ziua morților.

Apuc și eu stradele de-alungul. Imi îndes pălăria pe cap, căci simt răceală, imi vâr mâinile în buzunare.

Sunt singur-singurel. N'am pe nimeni în întreg orașul. O păsăruică rătăcită în străini. Un pui golaș, care cearcă să dea din aripi.

Imi place groaznic să mă perd așa — în mulțime, să umblu «fără de nici un căpătâi» — cum se zice. De data asta voiam să-'mi reîncep ocupația predilectă. Ascultați cursul ideilor, cari m'au cuprins.

Mi-am zis: În ziua aceasta vei găsi o notă comună în toate inimile omenești. Tu, care până acuma ai auzit și văzut de atâtea și atâtea ori

expresia bucuriei, a mulțămirii sufletești exprimată în atâtea și atâtea feluri, vei găsi acuma o legătură tainică, comună între toate ființele, pe cari le vei întâlni. E jalea, durerea, marea crescătoare a omenimei, care redă feței și sufletului nostru aceiași — aproape aceiași expresie — aproape aceleași convulziuni lăuntrice. În ziua aceasta plănăză asupra sufletelor omenești, asemenea unui bloc de marmoră neagră, durerea nețărnută, durerea, care nobilitează, căci fără de ea omenirea n'ar fi cea-ce este astăzi. Vezi tu fețele astea ofilite, vezi tu ochii aștia în lacrimi, vezi tu hainele cernite? Fie-care pelerin la mormântul unui părinte, unei surori, unui amant, unui cunoscut, fie-care trecător este cuprins de durerea asta după pierderea avută — unul în măsură mai mare altul mai mică, — dar în sufletul fie-căruia se sălășluiește acest simțământ. Și de simțământul acesta avem lipsă, precum ne trebuie o bucată de pâine, un ceas liniștit de somn, o înghițitură de apă curată. Ce ne-am face noi dacă nu am fi avut nici când durerea în sufletul nostru? Ne-am pierde măsura lucrurilor și a senzațiilor. Bucuria vecinică ne-ar plictisi, ne-ar face să disperăm. N'am ști să o prețuim. O zi caldă, senină de Mai să ni-se pară la fel cu noaptea viscoloasă de Decemvrie? Un suris vecinic gingaș pe buzele iubiților nostri — lipsit de întreruperile furtunoase — ne-ar face să luăm lumea 'n cap. O Nirvană de bucurii ne-ar face sceptici, lipsiți de ori-ce stimulente nobile, lipsiți de ideale.

M'am pomenit într'un tramvay. — Erau trei vagoane legate unele de altele — în cazurile excepționale de acum. Părea o omidă mare, lungă,

care se strecoară cu grije pe stradele populate și pline de larmă.

Pe tramvay mi-am pus întrebarea: N'ai și tu vreun cunoscut mort aici? Am încercat să frunzăresc în minte amintirile. Și am găsit ce căutam.

Înainte minții mele a apărut o figură de om, slabă, nervoasă, doi ochi negrii, plini de durere și totodată cuprins de un foc mistic. Nu-l cunoașteți? E *Grigore Maior*. Ziariștul nostru mort în străini, în Viena asta lipsită de bătaia inimei românești.

Să văd mormântul lui. M'am hotărit într'o clipă.

La poarta principală a cimitirului, care geme de lume, lângă pilaștrii înalți și metopele, cari ne arată plânset și durere, — marea durere! — am intrat în cancelaria cimitirului. Am cerut deslușiri; știam anul morții și numele. Prin sutele de cataloge — vai, câte lacrimi, câte lacrimi! — am dat și de numele lui. Am eșit afară cu o fâșie de hârtie încadrată în margini albastre:

»Wiener Zentralfriedhof

Eigenes Grab: Major Gregorius

Gruppe: 17 D Reihe: 13 Grab Nr. 4.

Mormintele împodobite. Monumentele străluceau în joc de culori, felinarele aprinse răspândeau lumină dulce, împăciuitoare.

Am trecut pe lângă «mormintele de onoare», păstrate pe seama oamenilor mari ai Vienei și străinătății. Aici își dorm somnul *Beethoven* și *Schubert*, regele valsului *Ioh. Strauss*, regele cântecului *Ioh. Brahms*, aici scriitorii dramatici *Bauernfeld* și *Auzengruber*, aici pictorii *Amerling* și *Ma-*

decât să scadă puterea de acțiune a Monarhiei și să facă ceva, ca ea să înceteze.

Chiar și numai gândul, că ar fi cu puțință lucrul acesta, e destul pentru ca să ne bucurăm, că cercurile politice din Budapesta au putut să obție retragerea contelui Goluchowsky.

Starea sănătății M. Sale Regelui Carol I, după-cum aflăm din ziarile bucureștene ce ni-au sosit azi, nu inspiră îngrijirile de care se spune alaltăieri în presa ungurească. Din fericire pentru România și întreg neamul românesc, M. Sa Regele Carol I nu suferă de scleroza, ci are numai o boală de stomac, care nu-i de caracter grav, ci se va vindeca în scurtă vreme.

Perchiziție domiciliară. Eri după-miez s'a prezentat la redacția noastră funcționarul dela poliție, dl *Török János*, însoțit de un detectiv și arătându-ne un decis a judeului de instrucție din Oradea-mare ni-a somat să-i estradăm manuscrisul articolului »La temniță« care pe cum se știe s'a încriminat. Ne mai păstrând noi manuscrisul, nu i-l-am putut estrada, la ce dâșii ni-au făcut perchiziție, scotocindu-ne toate mesele, pulpitrele până și coșurile de redacție.

După desordinea ce ne-au făcut, au dres un protocol și s'au îndepărtat apoi ca niște oameni, ce-au săvârșit o treabă bună.

Acuză la care s'a renunțat. Pentru că ar fi fost »rebeliune« cu prilejul alegerii de primar, 30 de frați buni din *Micălaca* au fost trași în cercetare și *Mercuri* era să se țină cu ei pertractarea la tribunalul din Arad. Procurorul regesc însă nu s'a mai înfățișat eri să își susțină acuza; *Românii micălăceni* s'au dus deci în pace acasă.

Și asta este însă o dovadă despre chipul ușuratic cum procurori înscenează astfel de procese.

kart. În apropierea lui Beethoven zace și macedo-românul *Nic. Dumba*, marele mecenat al Vienei și al artelor frumoase, a cărui pomenire va rămâne vecinică în analele Vienei.

Am trecut la mormintele din raionul învecinat. Candele aprinse, lumini de ceară, flori de toamnă, trandafiri scoși din glastre ca să se cutremure și să piară în răcoarea sării, haine cernite și rugăciuni murmurate cu buzele întredeschise.

Și iacă și mormântul lui. O dâlma de pământ, cu iarbă crescută în voia ei. Nici o podoabă, nici un semn.

Gazetar român, te recunosc. Așa ai trăit tu, lipsit de decorații pe piept — așa ai ajuns și după moarte. Ai fost o ființă neînțeleasă. Cine te-a pus să iai condeiul în mână și să scrii pentru public? Cine te-a făcut să dai ascultare glasului inimei tale, care-ți cerea imperios expresie cuvenită? Te-a ajuns răsplata meritată.

Imi iau pălăria de pe cap, aplec capul și spun un »Tatăl nostru«. Il spun, ca nici când altădată, cu sufletul strâns de durere, cu tot sufletul, cu toată țaria sufletului meu. Par'că simt în sufletul meu un uragan, cum se naște și izbucnește.

Lângă mine au aprins familia lui *Martie Spačil*, »căprar cesaro-regesc și inspector de edificii« lumini roșii și verzi și albastre, la dreapta familia lui *Ottomar Volkmer Edler v. Lippafeld*, fost director al tipografiei statului, împodobeste mormântul cu ghirlande de flori și statuiete de madonne italiene.

Eu n'am nimic cu ce să împodobesc mormântul — doar cu aducerile aminte și cu lacrimi.

Cronica teatrală.

București, Oct.

Dintre piezele ce s'au dat săptămâna trecută (e tot numai a doua zi reprezentație) se remarcă două de ale lui Molière, dintre cele mai ușoare: »Bolnavul închipuit«, și »Doctorul fără de voce«. Ast din urmă e o simplă farză, cu comicul mai primitiv, ceialaltă însă, e ca aproape toate ale lui Molière o facere de răs a cutărei slăbiciuni ori cutăru vițiu omenesc. În genere, tocmai, pentru aceasta tendință a lor, și pentru comicul momentan (în acel senz că se înțelege repede) ce le caracterizează, stând la distanță morală și în ce privește vorbele — ele vor trebui să aibă un loc însemnat în repertoriul viitoarei noastre trupe teatrale, care va trebui să țină bine samă, că trebuie să facă, începând cu buchisirea, școală de artă, cu un public modest în privința asta.

În piezele numite se dau rolurile de căpetenie dlor, Niculescu (bolnavul închipuit) și L. Brezeanu (doctorul fără voce). Dl Niculescu are pe aci popularitatea celui mai bun comic, după părerea mea, (până acum) nu cu întreg cuvânt. D-sa e mai mult un comic de grimace-uri (Brezeanu încă și mai mult!) și în calitatea asta are anumite mișcări, învățări de ochi, suflecări de buze, încrețiri de frunte, linii de caricatură de cari e stăpănit cu totul, și pe cari nu le poate varia infinit, neapărate după cum se schimbă rolul. În felul său, însă, e cum nu se poate mai bun.

Judecată, ce se poate aduce și dlui Brezeanu, par excellence bufon. Trebuie să facem dreptate și dlor Soreanu și Livescu, amândoi foarte buni comici de converzație (ori cum se mai zice: de salon). Pe cei bunșori altă dată. Păcat că puterile feminine nu se știu ridică la acelaș nivel.

E interesant să se știe că »Teatrul Național«, acum nu are orchestră. Poate din pricina asta lipsește și opereto-mania, așa de vehementă în Ungaria dar poate tot din pricina asta lipsesc și subrette și naive bune.

Săptămâna trecută a fost săptămâna lui Alexandri: cu piesele comemoratului: »Despot-Vodă«, »Lipitorile satului«, (de două ori) și

Il văd pe *Grigore Maior* la masa de scris, în redacția »Gazetei«. Munceste cu trup cu suflet. Măna-i nervoasă, întretăiată de vine albastre, alergă pe hârtia, care e smulsă cu puterea din partea tipografului înainte de a se fi uscat literile pe ea. Il văd făcând corecturi cu degetele sgârcite de osteneală, alergând la mașina hrăpăreță, care tipărește cu lăcomie materialul pus în gura ei, oprind roata, îndreptând cu conducătorul tipografiei un cuvânt, care se schilodise întovărășindu-se — blăstămatul — cu litere de alt neam.

Il văd pe stradă, cu haine negre, de sărbătoare, cu salutul stângaciu, cu vorbele spuse repede, rușinos ca o fată mare la o frază mai îndrăzneală. O, ziaristul nostru nu se recrută din rândul tipurilor obrasnice a ziaristilor din străinătate! Asta i-a fost vina. Și asta e vina tuturor ziaristilor nostri din Transilvania.

Eram elev de liceu, când am venit pentru prima oară la redacție cu un manuscris. O poveste de dragoste — firește, o poveste de dragoste. Mi-a citit manuscrisul cu toată atențiunea, l-a cores, l-a întors, l-a sucit și m'a chemat într'o zi la el. Eram tânăr de tot. Mi-a pus mâinile pe umeri și m-a privit în față.

— Imi place, că văd că te ocupi. Dar nu publică încă. Nu publică. Vezi, așa am făcut și eu. E prea de vreme. Mi-a părut și mie rău. Acum ai altele de făcut. Trăiește-ți tinerețea.

Eu nu-l pricepeam atunci. Acum îl înțeleg prea bine. În momentele acelea se va fi gândit la tinerețea lui sbuciumată, la timpul petrecut în Blaj pe băncile școlii, la »romanul« lui »Coroana

»Ovidiu«. Niciodată încă n'am văzut așa de xită sala ca la aceste reprezentații.

»Despot-Vodă«. O înșirare dibace (nu din de vedere dramatic) de fraze strălucitoare, a ror anacronism se irită de patriotizmul ce-l s. Tot așa se iartă și desfășurarea măsurată a gicului, prin frumusețile cuceritoare ale poez. Inșurii, ce o numesc dinadins și pentru te nostru începător. Același lucru se poate sp și despre Ovidiu. Toate dramele lui Alex cu același timbru.

Un singur lucru mi-se pare nepotrivit: scrisă în versuri, și că actorii se țin așa de guros la scadență.

Este asta în genere greșeala unei școale, școale trecută de-a binele, cari nu înțelegea scadența poate fi numai în dauna patosului tural. Și firește în dauna iluziei de realitate așa de ciudat să auzi pe cineva horcăind în suri, când trage de moarte.

Pentru dicțiunea de versuri, pentru decada ce trebuia în aceste piese, teatrul are puter matice bune. Epitetul superlativului rămâne a dată.

Rolurile de frunte se dau de obicei dlui Demetriad. (Despot și Ovidiu). Dsa are de respicată, dar pare a fi un temperament pre ric. Achille, Petrescu, Mărculescu, etc., s aproape tot atât de tari. Pe toți par'că-i stă nește versul. În rolurile femeiești doamnele C tescu și Leonescu sunt destul de tari.

Inc'odată, pentru viitoarea noastră trupă trală, care va avea să cucerească mai mult e forma decât cu fondul, dramele lui Alexandri e bue să aibă un loc de frunte.

Săptămâna asta, poate și care vine, e apus pentru România, a d-rei *Agata Bârsescu*. Va câteva creații de forță în »*Messalina*«, »*Magda*«, »*Sclava*«, »*Medea*«, etc.

În 10 Nov. va avea scândurile teatrului, și tuziasmul publicului, desigur o trupă italiană a operă, pentru cincisprezece reprezentații.

Societatea de cântări »*Hora*«, care se gândea mai cu seamă la răspândirea gustului și simțu muzical, în păturile mai de jos ale Bucureștilor

sicriului«, prima și ultima lui încercare din fine rețe. (N'a mai avut timp să se concentreze, să scrie o operă precum o visă — rapoartele secștirile zilei, telegramele și traduceri mașinate i-au mâncat trupul și puterea de voință).

Nu știți DVoastră câtă putere de viață m năncă coloanele unui ziar! Nu dați cu socoteală câte visuri sunt înmormântate în »știrile zilei« și rubrica »De toate« — morminte vii, vieți pe care le îngropați DVoastră cu sete nebună! Nu puteți da seama câte vieți s'au sacrificat din cauza poftii acesteia de a ceti. Și nu vieți banale spălăcite, nu viețile salahorilor condeiului, o, nu viețile celor mai buni ai noștri, sufletul celor mai idealști. Într'asta zace durerea cea mare.

Acuma de ziua morților, gândiți-Vă și DVoastră cetitorilor, la cei morți. Aduceți-Vă cu dragoste aminte de toți, cei cari s'au dus din mijlocul DV., dar nu uitați nici pe bietul nostru gazetar român, pe care negrija și nepasarea DV. îl condamnă la moarte timpurie și nemeritată.

Văd redacțiile noastre — mici, umede — (escepții sunt atât de puține), văd fețele acre ale administratorilor cu câteva cupoane de plată în mână, cu cataloagele pline de »restanțieri«. O, fi gazetar român însemnează a sui Calvarul în fiecare zi.

Și plec, așa, cu pas liniștit. Nu mai am puter să stau. Mă năpădesc gândurile și presimțesc cu voiu izbucni, că mă va cuprinde o jale mare fără de țarmuri.

Vișez? Văd o redacție — numai o singură redacție românească, cu săli mari, luminoase, un palat. 30 de redactori, cel puțin. Pe frontispiciul palatului cu litere mari, pompoase, numele z

a început și ea seria de concerte, ce le plănuse întâi, pentru expoziție, în cadrul unor mari serbări populare.

Piese din programul ei, sunt — s'ar putea altfel? — exclusiv românești. Este la toată întâmplarea un cor, să zicem așa, nu chiar de toate zilele, cu soliști, și îndeosebi soliste de tot bune. Cu nițică opintire s'ar putea avânta chiar la înălțimile lui »Carmen«.

Se cuvine a se ști, că dirigentul, trecutul și viitorul acestui cor care așa de bine înțelege superioritatea cântecului românesc, este dl profesor Giuarez Movilă.

Scopuri tot așa de românești — a se înțelege: de ale noastre pentru ale noastre, — mai împodobite prin scopuri filantropice, servește și seria de concerte împreunate cu reprezentații de gimnastică liberă, ce se dau în toate Duminicile, sub numele de »Serbări școlare«. Vin acolo după rândul puterii, coruri de eleve și elevi, a deosebitelor școli din capitală, (cele mai bune sunt al școlii normale susținută de »Soc. rom.« și al seminarului central), în frunte: unele cu dascălul lor bătrân, plin de zel și de dragoste pentru ceia-ce isprăvise, care se cheamă Teodorescu. Cântecile românești, cu cuvinte patriotice și îndemnătoare, covârșesc și aci — de-ți pare rău, că publicul e alcătuit mai mult din copii și copile dela școli, între cari, se știe, că »cei de sus« nu se amestecă. — La exercițiile de gimnastică se constată multă disciplină, și uneori o deosebită estetică a mișcărilor. Doar figurile de circ, ar putea să rămână.

Scopul filantropic urmat de aceste serbări, este ajutorarea elevilor săraci și vrednici.

Vechea orchestră a teatrului este înlocuită acum de una foarte bună, plătită de ministrul de culte și condusă de maestrul Dinicu. Ea dă concerte simfonice, de toată valoarea apuseană, tot a doua Joie. La prima audiere făcuse furoare, cu compoziția de motive românești — călușerul și hora — a lui Enescu. Incolo o serie de Beethoven și alții. — Oare pentru viitoarea operă română s'a pregătit această orchestră?

S. D.

arului. Lumea aleargă ca nebună — citește, comentează.

Procese de presă se plătesc cu cea mai mare ușurință — lumea citește și sprijinește doară ziarul, care este trup din trupul publicului și sânge din sângele lui. Știrile zilei le are un redactor, foiletonul trei — plătiți cinstiți — articolul de fond scris cu răgaz, cu aparat științific, cu dragoste de muncă înzecită. O lume ideală...

Visez? Lăsați-mă să visez. Durerea mă silește să văd o zi de bucurie — o fata-morgana.

Viena, Octomvrie 1906.

H A Z.

Bine că n'are mai multe. Ionel se purta foarte rău în școală și de aceea învățătorul »se jucă« din când în când cu urechile lui. Câte-odată, năcăjit, îl trăgea de amândouă pe rând, când de una când de alta.

Odată, pe când i-se întâmplă asta, Ionel suspină:

— »Doamne laudu-te, că nu am numai două urechi«...

In ospătărie: Oaspele: Rog să pregătiți azi mâncare încă pentru 2 copii, 5 femei, 4 domni
Ospătarul: Da, mă rog!

Oaspele: Stăi, uitasem! Să fie ceva și pentru un câne.

Ospătarul: Mă rog, cu un câne mai mult ori mai puțin tot atât!...

„Nu sunt Ungur“.

Sub titlul de mai sus »Wiener Allgemeine Zeitung«, aduce în n-rul său dela 20 Oct. următoarele:

»Nu sunt Ungur! astfel a exclamat deputatul Maniu în parlamentul ungar, și iată corul, obișnuit de a-și întona cântul totdeauna în atari cazuri, se și ridică pentru a năbuși glasul naționalistului român. Larmă mare, strigăte: «Președintele să-l îndrume la ordine!» Maniu repetă, că nu e Ungur. Larmă mare: «Aici nu sunt decât deputați Unguri!» — Maniu însă exclamă: «Două treimi ale teritorului țării, sunt locuite de naționalități!» — Însă președintele nu știe de glumă în chestia aceasta periculoasă; se ridică și zice: «Dl deputat a declarat mai înainte că dânsul nu ar fi Ungur; acuma zice, că Ungaria ar fi împărțită în teritorii naționale. Pentru aceste expresiuni, cari colindează cu dreptul public, îl îndrum la ordine.» (!) Maniu se provoacă la statistica oficială. Justh însă îl amenință, că i-va detrage cuvântul dacă va continua. Secretarul de stat Sztérényi vorbește în contra lui Maniu: «În cameră nu sunt decât deputați unguri. Nu există decât o națiune unitară ungară și naționalitățile sunt membrii acesteia. E drept, că în Ungaria locuiesc naționalități, însă toate sunt ungurești».

»În contra acestei chitibușării advocătești oficiale din Ungaria, care este o palmă la adresa minții sănătoase și a logicei, trebuie să protestăm energic. Declarăm deci că deputatul Maniu, în contra părerii lui Justh, Sztérényi și a întregii majorități, are pe deplin drept, și că atari vorbe, că »toate naționalitățile sunt ungurești« nu sunt altceva, decât cea mai perfectă prostie.

»Există o Austrie, o Elveție o Rusie etc., aceste state sunt locuite de naționalități: un stat național șvițeran nu există, ci Elveția este locuită de Francezi, Italiani și Nemți.

»Ungaria este locuită de Slovaci, Români, Nemți, Maghiari, Sârbi, Ruteni etc. și dacă Maghiarii voesc să întemeieze un stat național acesta nu poate fi decât un stat unguresc național.

»Dl Maniu are deci dreptate, el este Român, care își are patria în Ungaria, are dreptate chiar din punct de vedere național. Nu-i vorbă, este și o altă concepție, deoarece însă Maghiarii au obiceiul să-și taxeze globul lor numai din punct de vedere național, trebuie, din acest punct de vedere, declarată procederea obicinuită în Ungaria față de naționalități, de o brutalizare tiranică, de asuprirea libertății și de batjocorirea drepturilor omenești«.

† Archiducele Otto.

— Telegramă particulară. —

Viena, 2 Noemvrie.

Casa de Habsburg este în mare doliu. Archiducele Otto, unul dintre nepoții Maj. Sale Monarchului a încetat aseară din viață.

Curtea a luat mare doliu și pe numeroase case publice și particulare s'a arborat steag negru.

MITUIȚI!

Nu-s decât trei săptămâni de când deputatul maghiar Szemere a arătat în Dietă cum cele mai multe foi din Budapesta au fost și sunt mituite de stăpânire și de diferitele bănci jidovești.

Acum vine știrea că unele foi ungurești au primit mită chiar și dela Sârbi, ș'anume ca în lupta vamală ce s'a încins între monarhia Austro-Ungară și între Serbia, să se dea pe partea acestia din urmă.

A și fost bătător la ochi, că de mai multe luni de zile în presa ungurească s'a scris

într'una împotriva lui Goluchowsky, învinuindu-l aspru că a »provocat« războiul vamal cu Serbia, pe când se știe: vina o poartă îngâmfarea și bătăria celor dela Belgrad.

Taina ne-o descopere următoarea telegramă:

Belgrad, 1 Noemvrie. În cercurile guvernamentale se spune că cei 500.000 dinari votați pentru lupta vamală cu austro-ungaria s'au cheltuit, ba s'au mai cheltuit tot atâta. Din banii acestia 88.000 coroane s'au dat unor ziare din Budapesta, pentru a se duce campania contra politicii comerciale a ministrului comun austro-ungar.

Publicând aceasta telegramă, »Az Ujság« întreabă: oare Szemere va grăbi acasă dela Viena să mai facă o interpelare patriotică.

Greu, zice numitul ziar, nu este a se afla numele ziarelor cari se prăpădeau cu dragostea pentru Sârbi, cari luptau cu mare patriotism împotriva politicii lui Goluchowsky.

»Nici n'au făcut negoț rău acei sprigini-tori calzi ai guvernului, cari au ajuns cu șiretenia până să belească trei piei de pe vulpe. Au fost adică plătiți de biroul de presă al guvernului prieten, i-a plătit un guvern străin, iar publicul de bună credință i-a mai socotit și drept mari patrioți«, — așa încheie »Az Ujság«.

Cei cu puf pe bot, tac însă.

Ce zgomot drăcesc ar face însă, dacă s'ar dovedi astfel de isprăvi în socoteala presei naționalităților? Cum ar urla după procurori, să infunde temnița cu »trădătorii mișei«.

Ei însă, cari au pungășit pe contele Nákó, când cu instalarea dela Fiume, ei cari iau mită și dela guvernul unguresc și dela cel sârbesc, sunt — apostolii »nației!«

Halal de așa apostoli.

Acești apostoli vor continua însă multă vreme a face țara de ris. Nu-i cine să-i pună cu botul pe labe, pentru că nici stăpânii lor nu sunt mai aleși.

Dela conferința învățătorilor rom. din protop. Radnei.

Luni în 8/22 Octomvrie, învățătorii rom. din protopop. Radnei, s'au întrunit în școala conf. din Radna, în conferință de toamnă. Învățătorii, — spre lauda lor fie zis — au participat toți, dovedind o viuă interesare față de toate chestiunile puse în discuție de biroul despărțământului.

Punctul culminant al desbaterilor l-au format: chestia Congresului învățătoresc. S'au decis: a se face toți pașii pentru ținerea congresului.

La finea ședinței, un membru s'a plâns că, atât din »Tribuna«, cât și dela alți colegi a înțeles că: Veneratul Conzistor a emis în timpul din urmă mai multe circulare de o mare însemnătate pentru școală și învățător. În acele circulare se îndatorează conducerea ofic. par. a comunica învățătorului și comitetului par. cuprinsul acelor. Și tocmai aceasta nu s'au făcut în cele mai multe comune. Fiind trase la îndoială afirmările acestea, s'a făcut probă prin sculare. La invitarea președintelui, că membrii cărora nu li-s'au comunicat circularele Ven. Conzistor să se scoale, s'au sculat peste 20 de învățători. Apoi s'au sculat acei învățători, cărora li-s'au comunicat atât lor, cât și comitetelor parochiale din acele comune. Și s'au sculat 6 învățători. Avem dară organe parochiale de model la sate. E trist dar e fapt constatat. Toată cinstea și onoarea puținelor excepțiuni. (†)

Și-a perdut cumpătul.

Cetitorii noștri ne sunt martori, că în afacerea retragerii din partea procurorului a celor trei procese pornite împotriva dlui D. Birăuțiu, redactor la »Pop. Român«, am fost cât se poate de obiectivi. Tot cetitorii ne sunt martori, că dl Birăuțiu, deși nu-l învinuiesc, dar' nici măcar nu-l bânuișem, în răspunsul său a fost cât se poate de necumpătat.

Ceea-ce face însă acum, după ce întreaga presă română a osândit purtarea sa, e nu numai lipsă de cumpăt, ci așa se vede, ruperea desăvârșită cu frunzașii politicii naționale și începutul unei lucrări care numai Ungurilor are să placă.

Cu litere mari, pe pagina întreagă a foii sale, se îndreaptă către »grănicerii țărani din comitatul Severinului« și-i chiamă pe Duminecă la adunare în Caransebeș, adunare unde d-sa va vorbi despre »moravurile noastre politice«.

Nu putem avea nimic împotriva adunărilor populare când ele se țin pentru a lumina ori încălzi poporul. Cu ce suflet și cu ce țință chiamă dl Birăuțiu adunarea, se poate vedea din următoarele. D-sa începe:

»Căpâii, cari de ani de zile stau la pândă, întocmai ca hoșii ascunși după tufă, se năpustesc asupra mea cu scopul de a mă face imposibil, cu scopul de a mă nimici pentru totdeauna«.

Chiamă deci pe grăniceri să judece ei asupra afacerii, zicând:

»Nu grație cerșesc dela Voi frați grăniceri, că n'am pentruce, ci dreaptă judecată cer! Judecată dreaptă nu după vorbele mincinoase și clevetirile dușmanilor, ci după ascultarea dovezilor, cu cari voi prăbuși toate minciunile lor infame și josnice și voui arată, că acei oameni nici când n'au jertfit pentru Voi, și cari acum jirându-se de adevărați luptători ai poporului vreau să vă apuce în ghiarele lor«.

Lucrul acesta nu s'a mai întâmplat între Români: o discuție urmată în presă, să fie dusă în adunare populară și un pretins binevoitor al poporului să scrie că numai el este apostolul adevărat, cialalți nici odată n'au jertfit pentru popor, ci »jirându-se de adevărați luptători ai poporului vreau să vă apuce în ghiarele lor«...

Așa numai foile ungurești au batjocorit pe luptătorii naționali, și dl Birăuțiu atât prin aceste șire cât și prin »judecata« dela Caransebeș vrea să facă, să vede, bucurie obștei ungurești.

Am întrebă apoi: de ce tocmai la Caransebeș, unde tare și mare e dl Burdea, a convocat adunarea? De ce nu vine pela noi ori la Sibiiu?

Dar' să mergem mai departe. Pe pagina a doua dl Birăuțiu, căutând să se apere de »păcatul« ce i-se atribue, între alții, vrea să ne strângă și pe noi cu ușa. Întrebă: »Retragerca acuzei contra cărții dlui Russu Șirianu, fără rugăminte s'a făcut?«

Desigur că numai neștiința l'a făcut pe dl Birăuțiu să pună această întrebare. Pentru că acuza contra cărții dlui Russu Șirianu nu s'a retras, ci d-sa a stat înaintea tribunalului de acuză din Oradea-Mare, anul trecut, în 15 Ianuarie, unde s'a apărut și în persoană și l'a apărut și distinsul avocat dr. Justin Marșieu, iar tribunalul l'a mântuit de sub învinuire, după cum l'a mântuit și Tabla regească, la care procurorul regesc apelase împotriva judecării tribunalului. Decisul acesta poartă Nrul 417/1906 B.

Ne mai întrebă: »Redactori sunt aceia, pe cari îi băgați D-Voastră în temniță ori Strohmăni?«

Obștea cea mare românească de bună seamă că nu ne-ar lua în nume de rău dacă n'am răspunde la această întrebare pe care nici procurorii dela Oradia ori Cluj n'o pun Românilor ajunși la judecată și în temniță. Dar noi nu ne dăm îndărăt nici dela răspunsul cerut în acest chip insolent și de insinuare, ci răspundem: directorul ziarului nostru Russu-Șirianu a suferit 9 luni osândă și a stat în temnițele dela Sibiiu, Cluj și Seghedin (și încă 3 luni în temniță ordinară) nu numai pentru articole scrise de el, ci și pentru alții. Iar ultimele 700 coroane (pentru întreținere în temniță) le-a plătit erariului acum doi ani! Redactorul nostru responsabil Sever Bocu an pe vremea asta a stat și el în temniță.

Dar' încă odată: nu de asta a fost vorba; nu l'a învinovățit nimeni pentru-că ar fi pus Strohmăni, ci de felul cum a căutat să scape de temniță prin căciuliri pela ministru, punându-se sub

aripile dlui Burdia, pe care l'a laudat și la adresa căruia n'a avut un singur cuvânt când a asmuțat guvernul asupra așezămintelor românești!

Pe pagina a treia dl Birăuțiu aduce la cunoștința cititorilor că »comitetul partidului național« l'a »provocat« să »cedeze« (poate să vândă) »Poporul Român« partidului, »pe lângă un preț oarecare«.

Noi știm că bun preț i-s'a imbiat, dar d-sa zice că nu i-a convenit »ofertul«, îndeosebi din motivul că n'a aflat destulă garanță pentru asigurarea existenței tipografiei în viitor...

Așa batjocură nici Ungurii n'au pus pe comitetul național (și clubul parlamentar român) ... Auzi: flamura neamului românesc nu i-a dat destulă garanță dlui Birăuțiu, care, credem: nu va tăgădui că cei din comitet l'au scăpat din câte-va grele încercături!

Credem, că în sfârșit și dl George Pop de Băsești și dr. T. Mihali își vor da acum cuvântul în chestia asta, după ce mai anul trecut declaraseră foaia dlui Birăuțiu drept organ »autorizat«.

Mai rău îl tratează însă dl Birăuțiu pe dl deputat dr. Stefan C. Pop, pe care-l socotește drept »magnificență« bun de luat peste picior și la adresa căruia termină:

»Cred, că n'aveți lipsă de a Vă căciuli înaintea nici unuia dintre miniștri cu atât mai vartos, că prietinel Mag. Voastră, deputatul Kossuthist Müller Károly, pe care l-ați ajutat atât de frumos la mandat, de sigur va interveni cu mai mult succes în cauzele D-Voastră«.

De sigur că dl dr. Stefan C. Pop va da răspunsul convenit, după cum nu-i va rămânea dator nici dl Ioan Moța, pe care-l face »geambaș« (lőkupecz) și »agent comercial«, și pe care zice că l-a dat în judecată »cu ziua de eri«.

Al naibii om dl Birăuțiu: s'a luat la trântă cu toți gazetarii români. De ce nu se mărginește însă la luptă cu pana — ci se duce la Caransebeș, să-și arate nevinovăția în mijlocul pădurarilor diui Burdea?

Știri triste din Viena.

— Corespondență particulară a »Tribunei«. —

Între puținii studenți români din Viena nu domnește de loc aceea bunăînțelegere și frație, ce ar trebui să domnească între fiii aceluiași neam, aruncați de soarte în valurile mării de străini. Cauza acestor simptome întristătoare își are rădăcinile ei în viața socială din nenorocita Bucovina. S'a ivit adecă de-odată cu apariția democraților pe planul politicii bucovinene și o așa numită întrunire academică română »Bucovina«, care profesează principiile, de altfel uzitate numai la studenții germani, adecă scrima cu mensurile obicinuite, bețiile obligate și o purtare arogantă și provocatoare. Nu-i destul, că aceste principii nu au nici o îndreptățire de existență la poporul român, dar ele sunt încă și dăunătoare, ceace poate înțelege ori-și-care om cu minte.

De aceea e și explicabil faptul, că studenții români naționali nu voiau să recunoască o astfel de întrunire, ce se zicea, »română«, dar aveă principii străine de caracterul român.

Și de aici au urmat certe regretabile, voidnd întrunirea respectivă să-și elupte cu forța brutală recunoașterea dorită. Provocarea la duel a studenților naționali, erau la ordinea zilei, păruieli pe stradă, făceau fală înscenatorilor și neamului întreg, căci, mă rog, întrunirea se numia »română«.

Lipsa de simțământ adevărat românesc îi caracterizează pe »aceștii« ucenici ai democraților, căci doară unitatea de principii formează o legătură naturală între »măiestru« și »ucenic«.

În timpul din urmă au încetat și aceste manifestări de »viață studentească«.

Dar pe când acasă se face tăcere, în depărtare, între străini, șarpele zarvei iară își arată colții. Există anume între studenții din Viena o fracțiune, care se recrutează dintre foștii membrii ai »Bucevinei« sau aderenți ai ei și aceștia constată cu durere lipsa unei societăți d'alde »Bucovina« aici în Viena. Și de aceea se pun pe lucru, de a schimba fața societății social-literare »România Jună« după placul lor, încercând să introducă scrima cu toate neplăcerile, ce sunt legate de dânsa, în sinul acestei societăți.

Idealul ori-cărui student român este, vezi doamne,

să știe mânăuă sabia, căci cu aceasta în viața politică, va ajuta neamului său din nevoile băntuie.

Cine e de altă părere și caută să-și câștige cunoștințe folositoare cât de multe, pentru a le pune mai târziu în serviciul neamului, acela e numit »babă«, ce șade după sobă«.

Poftim de mai stă la vorbă cu așa un nărod! Nici nu-ți vine a crede, că a trecut printr'o școală medie, căci de o cultură la el nu-i nici urma. Atacurile și grosolăniile, fiind pentru el un fel fără de care nu poate trăi.

Persoanele ce nu se impacă cu felul de cultură al »cavalerilor« acestora, sunt ținta atacurilor celor mai odioase. Provocări la duel, »dubla« în cinstea unuia sau altuia, de a stă în frunte societatei academice, sunt mijloacele lor de luptă. Numai anul trecut a fost ciuntit vice-președintele societății într'un duel de cătră un »cavaler« pe truca îndeplinise strict o decisiune plenară. Acum fără oare-care motiv au fost provocați trei dintre cei mai pacinici și sîrguincioși tineri de acea nemernici — iar finea cine-o mai știe?

E pericol că, dacă se va mai mări numărul »cavalerilor« și dacă studenții români din Viena vor arată aceeași lipsă de interes pentru »România Jună« ca până acum, societatea să-și piardă caracterul ei social-literar și să se prefacă într' speluncă de bătăuși, bețivi și aroganți.

Avizăm despre aceasta pe toți Românii adevărați, îndeosebi pe membrii onorari și emeritați ai »României June«. Viena

Din România.

Sâmbătă seara, la oarele 9, s'a ținut în sala Ateneului ședința solemnă a »Societății geografice române«, pentru comemorarea jubileului de 40 de Domnie a M. S. Regelui, Președintele Protectorului acestei societăți.

Ședința s'a ținut sub prezidenția Alteței Sale Regale, Principele Ferdinand.

M. Sa Regele neputând lua parte la ședința l-s'a adresat din partea societății o telegramă, în care dl general Manu a cetit-o în aplauzele auditorului.

Iată textul telegramei:

»Societatea geografică română, întrunită în adunarea generală aduce Augustului ei fondator, respectuoasele sale asigurări de recunoștință pentru tot interesul ce M. Voastră a arătat pururea acestei instituțiuni ce pe toate căile a-ți ajutat.«

Secretar general George Lahovari. Vice-președinte general G. Manu.

După aceasta s'a citit o telegramă de urare din partea societății ungare de geografie și în urma dlui general Manu a acordat cuvântul comferențiarilor: dl Gr. Tocilescu și Saba Ștefănescu. Cel dintăiu a vorbit despre activitatea societății geografice, și cel al doilea despre structura geografică a terenului Bucureștilor.

Medalie. Cu prilejul monumentului lui Vasilie Alexandri s'a bătut o medalie oficială care pe o parte poartă în relief statuia ce se inaugurează cu inscripția: Lui V. Alexandri 1821-1880. Pe verso recunoscătoare, iar pe verso se află gravura versul dedicat bardului de Carmen Sylva și care sună:

In cupa lui
de aur
El bea numai
lumină

Și semnătura facsimilată Elisaveta, Iași, anul Iubilar 1906.

Luni, la oara 9 și jumătate s'a decis la Ateneul congresul absolvenților școalelor de agricultură. Au vorbit: dl Aurelian, președintele congresului, și dl S. P. Radian. Congresiștii au trimis o telegramă de felicitare regelui.

Dela Academie. Academia română a ținut Vineri ședința la oarele 2 și jum. d. a., cu care prilej dl profesor universitar A. D. Xenopol a făcut o comunicare cu privire la congresul de sociologie din Londra în raport cu introducerea instrucției militare în școli. Dsa începe prin a stabili că există un raport rațional între direcțiunile acelu congres cu privire la chestiunea păcei și militarizarea școalelor noastre. În acel congres, 18 membrii congresiști au pledat în fa-

voarea păcii, declarând războiul războiului și afirmând că războiul este o barbarie a neamului omenesc și că orice instituție de conservarea a acestor flagel, e barbară. Ori spune dl Xenopol, aceasta ar însemna că organizația militaristă a școlilor noastre e o barbarie. Dl Xenopol mai spune că toți congresiștii raportori au fost viu aplaudați de asistență și că dsa a fost singurul care a susținut războiul cece a făcut ca aplauzele publicului să fie după expresia dsale, înăbușite. Dacă ne luăm după utopiile socialiste, atunci aruncăm anatema războiului, dar dacă reflectăm serios, războiul e un rău necesar ca și uciderea vitelor pentru hrană, ca și suprimarea câinilor vagabonzi pentru a feri societatea de mușcăturile turbărei.

Făcând bilanțul războaielor, dl A. D. Xenopol, reprezentantul României la congresul de sociologie din Londra, stabilește că ele au adus omenirii mai mult bine de cât rău și deci nu sunt o calamitate a omenirii, de oarece stimulează în om altruismul, spune dumniașă, căci fără războaie viața s'ar risipi într-o continuă petrecere fără rost.

Sedința s'a încheiat la orele 3 jum.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 2 Noemvrie 1906.

— **Pentru agitație.** Impotriva dlui Lazar Opreanu, învățător în frunțașă comună Zarand, procuratura a pornit proces pentru agitație. La alegerea din Chișineu, procuratura zice că dl Opreanu a îndemnat pe Români să tragă jos de pe cai pe husari. Pertractarea de punere sub acuză va fi Sâmbătă. Dl învățător va fi apărat de dr. Romul Veliciu, candidat de avocat.

— **Purtarea tricolorului.** *Dl avocat Dr. Z. Chirtop face în »Libertatea destăinuirea, că o hotărâre a ministrului a declarat purtarea tricolorului permisă, fapt care nu formează transgresiune, deci nu se poate pedepsi, cum a făcut acum de curând de repețite ori pretorele dela Ilia. Ar fi bine să se știe numărul și anul acelei hotărâri, ca să se poată provoca la el cei ce sunt jigniți în libertatea lor personală.*

— **Greva băieților de școală.** Greva, ce s'a pornit în Polonia, ca în școli să se propună în limba polonă și nu în cea nemțească, ia dimensiuni tot mai mari. După informațiile din urmă mai mult decât șese mii de copii sunt în grevă. În Vagoro au aprins școala și învățătorul cu învățăceii abea au scăpat din înaintea primejdiei.

— **Mare bucurie!** Ziarele ungurești aduc cu mare bucurie vestea, că avocatul dr. Ștefan Rozvány împodobindu-și Duminecă casa cu tricolori românești, a fost pedepsit la 15 zile închisoare și la 200 coroane amendă.

Când vor înceta stările asiatice din Ilia ?

— **Dinamită în școală.** Se comunică din *Pilisszántó*, o comună între Slovaci, că la 28 c. în noaptea serbării lui Rákóczy, la școala de stat împodobită cu steaguri ungurești, s'a întâmplat o *explozie de dinamită*. Bomba a fost așa de puternică încât deși a explodat în curte la o distanță de cincisprezece metri de școală, a spart toate geamurile și a trântit pe cei din casă la pământ. Ziarele ungurești dau drept cauză a atentatului *ura împotriva maghiarizării, învățătorul fiind un recunoscut șovinist.*

— **Sinucidere cu tunul.** Un tânăr american cu numele Gifford s'a sfârșit viața în un mod, cum nu s'a mai întâmplat cu alții. Murindu-i tatăl său, i-a rămas moștenire o avere mare. Dar fiind că în viața lui n'a fost obicinuit cu lucrul, și nici nu s'a trudit să învețe, cum să facă agoniștea cu averea, s'a hotărât să-și sfârșescă viața. În curtea lor era un tun ce-l întrebuințase la serbători mari. S'a pus înaintea lui, l-a umplut și i-a dat foc. Tunul s'a descărcat, rupându-l în bucăți.

— **Focul din Glogovaț.** Mercuri la 10 ore, când plecaseră pompierii arădani, venise știrea că ard 30 case în Glogovaț. «Függetlenség» a și vestit aceasta într-o ediție separată. Pe la orele 12 a venit știrea că ard o sută case. După amiază, la orele 2, când au plecat la fața locului dnii Russu Șirianu și Sever Bocu, credeau că o să găsească jumătate sat ars. Când colo n'au ars decât 10 case, însă cu numeroase dependente și mai ales multe jirezi de paie și pleavă, după-cum au ars și gardurile și grămezile mari de gunoaie, pomi etc. Focul se întinse în trei uliți — d'a curmezisul — și fiind și casele arse mari, acoperite cu paie, era un foc grozav. Noroc că regimentul din cetatea Aradului tocmai făcea exerciții în apropierea satului și alergând în ajutor, a luptat cu multă hărnicie pentru a împiedecă lățirea focului.

Focul a început — nu se știe cum — dela casa lui Anton Putz, care e dus în America și acasă era numai soția lui și trei copii mici. Pagubele sunt mari, căci afară de case, grajduri, cotețe etc., au ars multe grâne. Casele au fost însă asigurate.

— **Profețiile. unui falsificator de bani.** În Londra a fost pedepsit zilele trecute la 15 ani de temniță renumitul falsificator de bani, polonul Schapira Nachem. Sub decursul pertractării a făcut declarații foarte ciudate.

— Dacă mă osândiți, se va întâmpla neașteptat și surprinzător!

Apoi a făcut lamuriri despre cele zise. — În viață am fost osândit de trei ori. După fiecare osândă ce mi s'a dat, a fost asasinat un cap încoronat, sau s'a întâmplat și altă nenorocire cu persoane sus puse. Sunt convins că și acum se va întâmpla așa.

— **Din Cluj.** Fiind terminată repararea bisericii istorice a Românilor uniți din Cluj, sfințirea ei s'a săvârșit Duminecă în 28 Oct. n. La sfințire, respective binecuvântare, a asistat un public mare și numeros, pentru a cărui primire biserică s'a dovedit cu mult prea mică.

Actul sfințirii, săvârșit de dl dr. E. Daianu, protopopul Clujului, asistat de cei doi capelani: dr. I. Florian și E. P. Păcurariu, s'a început la orele 9 3/4 cu sfințirea apei.

Întreaga ceremonie a fost mult ridicată prin faptul, că cu acest prilej corul bisericesc al tinerimei române universitare, reînființat și instruit în curs de 8 zile din partea tinărului I. Cl. Iuga, cand. de adv. a cântat întreaga liturgia lui G. Dima, până la priceasnă.

Atât producțiunea corului și mai cu samă cântecul solo al dlui V. Dămian, stud. în drept, — care afară de solo dela »Carii pe Cherovimii« a mai cântat și alte 2 prea frumoase cântări bis: »Cuvine-se cu adevărat« și priceasna »Ochiul inimii mele«, — au produs o adâncă impresiune asupra credincioșilor din biserică.

Corul bisericesc din Cluj a câștigat în persoana dlui V. Dămian, o puternică forță. (De altfel dl Dămian e binecunoscut aproape în toate părțile, și frumoasa dsale voce de bass a fost admirată și de publicul bucureștean când cu reprezentarea operei »Moș Ciocărlan«, în care domnul Dămian a avut rolul primarului.

— **Dar.** Dl Niță Popescu, ales preot în Toracul-mare — pentru răscumpărarea anunțurilor de logodnă a dăruit 10 coroane fondului teologic-pedagogic din Arad.

— **O pedeapsă curioasă.** Acum cât-va timp poliția a dat afară din sala de concert »Chevillard« din Paris, pe mai multe persoane fiindcă au intrerupt aplauzele prin strigăte și fluerături.

La a doua reprezentație, seara următoare, deși aceștia luaseră bilete, antreprenorul i-a dat afară. Infuriați, s'au unit și au dat în judecată pe antreprenor, făcându-i proces...

Procesul s'a judecat și după jurisprudența franceză cine credeți că a avut dreptate ?

Chevillard a perdut procesul; și nu numai atât, dar a fost condamnat la restituirea sumei de concert, plus 30 de franci despăgubiri.

Pierderea procesului s'a bazat pe cele zise de primul procuror.

Directorul sau impresarul unui teatru ori sală de concert, nu poate interzice intrarea acelor persoane cari îi sunt antipatice.

— **Facultatea de medicină la Salonic.** Turcii au de gând să înființeze acolo o facultate de medicină, întreținută din veniturile primăriei.

Spe acest sfârșit s'a și numit o comisiune, care să facă raportul cuvenit.

Până acuma Turcii au două facultăți de medicină (una civilă și una militară) la Constantinopol.

Mai este o facultate de medicină franceză și americană la Beirut din Anatolia.

— **Convocare.** Membrii Reuniunii învățătorilor români dela școalele pop. conf. ort. rom. din protopop. Arădane I-VII precum și toți sprijinitorii *învățământului* pop. sunt poștiți a lua parte la proxima sedință ce se va ține la Joi la 26 Oct. 8 Nov. 1906, în comuna Seleuș-Cighelel la școala inv. H. Șandor. Julia Dirlea, m. p. notar. Pavel Dirlea m. p. president.

— **Moartea lui Dzierzon.** În orașul *Krentzburg* din Silezia-prusiană a murit în vârsta de 96 ani, un om însemnat, care și-a câștigat, prin o invenție, titlu la nemurire. Este nonogenarul preot dr. Ioan *Dzierzon*, părintele albinăritului, cunoscut în lumea întreagă prin invenția sistemului său de coșnițe, ce-i poartă numele. Acolo unde s'ocupă cu cultura albinelor este pomenit cu recunoștință numele lui. Bătrânul cu fața senină, înainte cu mulți ani a fost și în Arad, ținând o conferință despre albinărit.

— **Nou avocat român, Dr. Valer Gaitia,** avocat, anunță că și-a deschis cancelaria advocațială în Buziaș, casa lui Carol Hoffmann.

— **Buffalo-Bill a dispărut.** Ziarul »Sun« din New-York a primit din Wyoming știrea, că renumitul circ a lui Buffalo Bill, care în vara trecută a dat reprezentații și pe la noi, trecând prin munții Bighorn a fost cuprins de un viscol de zăpadă, și de atunci nime nu-i mai dă de urmă.

— **Regele Alfons contra duelului.** Liga spaniolă contra duelului a secerat un mare succes. Regele Alfons a primit a fi president de onoare la această Ligă.

— **Sară de cunoștință la »România-Jună«,** societatea tinerimii universitare din Viena a fost convocată pe ieri de președintele *Horia P. Petrescu* și secr. *I. Teliman*.

— **Căpitanul din Köpenick — bolnav.** Știri din Berlin aduc vestea, că viteazul căpitan din Köpenick e bolnav. Arestul preventiv l'a îmbolnăvit. Se plânge de bătrânețe, căci altă dată nici că simțea greul acestui fel de viață. Pe lângă toată boala sa, el nu cedează nimic din fasiunile sale. După aceste fasiuni, el n'a înșelat pe nimeni, el a dat ordin în uniformă militară și i-a cerut *socoteala unui casier fără griji*. Că dânsul a dat ordin, asta nu poate fi crimă. Că s'a supus cineva acestui ordin, — e o nebunie — a zis stârnind colosală ilaritate între cei de față.

Odată după un astfel de interogator transportat fiind în celulă, și-a lovit capul cu mândrie esclamând:

INMORMANTĂRI

cu pietate religioasă, pe lângă supraveghierea noastră personală, în toate prețurile, cu frumoase decorări de dolio, în mod corăspunzător.

Exhumare și transport de cadavru în toate părțile necunoscând nici piedici, nici distanță.

CSUTAK KAROLY és FIA

primul institut de înmormântare

ARAD, piața SZABADSÁG nr. 20,

o o o o (palatul contelui Nádasdy). o o o o

— Telefon 37, serviciu de noapte (la locuință): 339.

Cunune pentru posminte și pantlice pentru cunune pentru ziua morților și pentru ori-care altă ocazie, cu inscripții în ori-ce fel de execuție, recomandăm împodobirea și iluminarea criptelor după cheltuiala ce o vreți.

SIGRIE de LEMN și METAL

și obiecte de aranjament de tot soiul.

Imprumutăm decorațiuni, catafalc, dric funebru în ori-ce alte obiecte necesare la o înmormântare.

Sprighinul marelui public • Csutak Károly és fia. Il cer cu profundă știință.

— *Mai sunt aici și alte planuri. Mai mari, mai frumoase ca cel din Köpenick!*

A spus, de câte-ori a fost pedepsit și pentru cari fapte. Intâia pedeapsă a căpatat-o în vârstă de 18 ani, pentru falsificarea unui recepis postal. După aceea a făcut o znoavă mai mare. Un furt cu spargere la casieria orașului Monarowitz. Pentru asta a stat 15 ani în temniță. Au urmat apoi o sumedenie de isprăvuri mai mari ori mai mici, cari l-au ținut în permanență în temniță. După spusele sale însă nici odată nu s'a simțit așa de rău ca astă dată.

— **Superintendent al Sașilor**, în locul bătrânului Müller, retras la pensie, a fost ales Fr. Teutsch, până acum pastor al bisericii săsești din Sibiu, bărbat în floarea vârstei și cu mare învățătură. El e fiul fostului și celebrului superintendent Teutsch, căruia Sașii i-au ridicat în Sibiu statuie. Alegerea s'a făcut Miercuri.

— **O declarație.** Primim spre publicare următoarele:

Arad, 1906 la 1 Noevre.

Onorată Redacțiune!

— *Dl D. Birăuțiu, redactor la »Poporul Român«, în numărul 133 al celui ziar îmi adresează formă de epistolă deschisă.*

N'am nici voi, nici plăcere a mă dimitte în polemii cu dl Birăuțiu, și de aceea nici nu reflectez la cele scrise de d-sa. Un om, care se crede atât de sus, cum o face dl Birăuțiu, și altcum n'ar primi sfaturile unui deputat fără influință în cercurile mai înalte, iar ce mă privește pe mine, prea cred, că lumea românească nu pretinde, ca să mă apăr față de expectorările d-sale.

Cu deosebită stimă:

Dr. Stefan C Pop, deputat dietal.

— **80.000 morți de offică.** Reuniunea maghiară de igienă între alte comunicări ale sale, face cunoscut că după rapoartele oficiale s'a aflat că în anul trecut au murit de offică în Ungaria nu mai puțin ca 77.923 persoane. Se poate lua însă ca sigur că au murit 80.000, deoarece ce nu toți cei morți în offică sunt înștiințați la oficiile respective.

Primejdia este însă că cei morți de offică de regulă lasă în urma lor adesea o casă întreagă de oameni molipsiți de această boală. Și de cele mai multe ori mor și rămân officiați oameni din popor, brațele muncitoare ale țării.

— **Un an trist.** La 31 Octombrie s'a împlinit anul de când Țarul a dat manifestul privitor la libertăți și parlamentarism. D'atunci în Rusia s'a împrăștiat Duma și s'au pornit spre Siberia mii de inși. Au fost omorâți, în diferitele încăierări, 22.721 cetățeni; împușcați și spânzurați 1523, au fost osândiți la 7838 ani muncă silnică 851 inși; au fost confiscate 523 jurnale și 647 ziariști au fost dați în judecată.

— **Maramurășenii la expoziție.** Ziarele din București aduc știrea, că o mulțime de Români din Maramurăș au sosit la expoziție. Intre ei fruntașii dr. Ioan Mihali, avocat, B. Jurca, mare proprietar, Titu Budu, vicar, și alții. Ne bucurăm de asta, și credem că cele văzute o să inspire pe frații din Maramurăș și o să-i facă a se reține de la fapte ca cele săvârșite de dl Budu, care a participat și la sărbarea rákócziștă, dela care sărbare a plecat, se vede, d'a dreptul la București.

— **Urmasul căpitanului dela Köpenick.** Pilda dată de Voigt, căpitanul dela Köpenick deja a fost pusă în aplicare și de alt hoț. Din Brodul nemțesc se vestește, că poliția a deținut pentru furt pe vagabundul Lang. Lang a spus că este controlorul prim din ministerul de finate, ș'a venit să facă control în fabricile de tutun din jur. În mai multe locuri a constatat neregularități și pe fabricanți i-a pedepsit cu amende în bani ce a trebuit să le plătească la moment. În comuna Klein-Hutta s'a purtat însă atât de îndrăzneț, când judele l'a provocat să se legitimeze, încât, pentru aceasta l'a pedepsit la patruzeci coroane, ce bietul jude a trebuit să le plătească la moment.

— **Vindecarea cancerului.** Din Paris vine știrea, că profesorul dr. Poirier a descoperit leacul cancerului (rac). După încercările făcute, îndesebi cancerul la limbă îl știe cu siguranță vindeca. Numitul profesor a ținut o conferință despre descoperirea sa și baronul Heinrich Rothschild, care e și el doctor, a dat îndată 100.000 franci pentru un sanatoriu pe seama celor bolnavi de cancer.

— **Sirocco** se numește vântul care bântue adesea țărmurii Dalmației. După cum se scrie de vre-o trei zile (d'atunci e vânt și pe la noi) Sirocco bântue cu mare furie și face pagube prin grădinile satelor și orașelor de pe țărmul mării Adriatice. »Brindisi«, vaporul italian, a fost lovit de stâncă lângă Meglina, încât nu se știe dacă-l vor scăpa, iar la Zelenica Sirocco a răsturnat 4 vagoane.

— **Antidol** este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxela cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beut, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 1.20 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chemic a lui *Vilmos B. Dobrișin*.

— **Convocare.** Basați pe dispozițiunea paragrafului 6 din regulamentul afacerilor interne și conform dispozițiilor luate în conferința trecută, convocăm membrii despărțământului și pe toți binevoitorii și spriginitorii lor la I conferință din anul curent în comuna *Semlac* pe 25 Oct. (7 Noevrie) a. c.

Programul:

1. La 8 ore a. m. participare la chemarea Duhului sfânt în biserica par. din loc. 2. Participarea la prelegerea ordinară în școală condusă de inv. Grigoriu Roșu. 3. Deschiderea conferinței. 4. Raportul prezidentului, cassarului și bibliotecarului. 5. Constatarea prezenților. 6. Citirea disertațiilor oficiale de către învățătorul Savu Bugar și Efrem Moldovan. 7. »Desemnul« proiect de propunere de Iosif Moldovan. 8. Esecutarea concluzelor adunării generale. 9. »Decadența și înaintarea neamurilor« de Ioan Vancu. 10. Reflexiuni asupra prelegerii ascultate. 11. Cântarea și gimnastica, prelegere de Ioan Vancu. 12. Propuneri și interpelări. 13. Fixarea timpului și locului pentru conferința proximă. 14. Esmiterea comisiunii autentificatoare și încheierea conferinței.

NB. Învățătorii vor fi așteptați la gara din Pecica de trăsuri din Semlac Marți în 6 Nov. (24 Oct.) la 3 ore.

Arad, la 13/26 Octombrie 1906.

Ioan Vancu, președ. *Nicolae Cristea*, notar.

— **»Viața Românească«**, nrul 8 a apărut cu următorul sumar: *Mihail Sadoveanu*, Mariana Vidrașcu (roman). *Cornelia din Moldova*, (versuri). *G. Bogdan-Duică*, scrisori de Grigorie Alexandrescu (urmare). *I. Agırbiceanu*, în luptă (nuvelă). *G. Ibrăileanu*, Probleme literare (urmare). *Dr. P. Bogdan*, Seoria vetrică a materiei. *C. Morariu* și *prof. I. Cav. de Cuparencu*,

Viața românească în Bucovina. Părți din Istoria Românilor bucovineni. Problema răzășească. *Russu Șirianu*, Poitica noastră memorandistă. *P. Nicanor & Co.*, Miscellanea.

— **Cutremur de pământ în Sicilia.** Din Palermo se vestește, că acolo de săptămâni întregi pământul e în mișcare lină. Locuitorii înspăimântați părăsesc orașul.

— **Alegerea de primar**, făcută anul trecut în Micalaca (lângă Arad) se știe: fusese o bălăjocură a legilor, de dragul lui Kozma György, omul »domnilor«. Cealaltă partidă, a poporului, a și apelat alegerea, într'astea Kozma a demisionat, spre marea mirare a tuturor. Numai acum se descoperă însă adevăratul motiv al demisiei. Viceleul Kozma n'a vrut să aștepte până îl vor da afară. Domnii, prietenii ai săi, aflaseră, că înalta Curte administrativă a nimicit alegerea, i-au spus deci să demisioneze.

E curios lucru: nimicirea alegerii s'a întâmplat încă în Iulie, și totuși ea numai acum se aduce la cunoștința satului, care de altfel a ales primar (birău) încă astă-vară pe Sava Huț.

Știri dela Expoziție.

Din părțile Bistriței și Năsăudului o grupă de 40 de inși a sosit în București, sub conducerea avocatului *Dr. Victor Onișor*.

Felurime.

Cât timp se cere pentru mistuire. Doctorul Beaumont a stabilit pentru cele mai de căpetenie alimente, următoarea scară mijlocie, cu privire la timpul cât se cere pentru mistuire:

Picioare de porc	1	ceas.
Pește și friptură de vânat	1 1/2	»
Pâine sau lapte	2	»
Carne de porc sau găscă	2 1/2	»
Carne de vită (friptă)	3	»
Carne de porc (friptă)	3 1/4	»
Pâine uscată	3 3/4	»
Carne de vită (feartă)	4	»
Friptură de vițel	4	»
Friptură de oaie	4 1/2	»
Ouă fierte, moi	4 1/2	»
Ouă fierte, vârtoase	5	»
Carne de vițel (sărată)	5 1/2	»
Carne de porc (sărată)	6	»

Concert, petreceri.

— **Invitare.** Învățătorimea rom. ort. din tractul Boroșineu arangiază la 26 Octombrie (8 Noevrie) cu ocaziunea conferinței în favorul fondului de editare al org. Reuniunii o piesă teatrală împreună cu petrecere în școala G. Șandor inv. în Seleuș-Cigherel, la care invită cu toată stîma. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare de persoană 1 cor. Suprasoivirile se primesc cu mulțumită și se vor cvita publice. Program: I. Alb sau Roșu, comedie într'un act de I. Vulcan. Persoanele: J. Alexandrescu adv. bătr. dl G. Șandor, Elena, soția sa, dna E. Vlădica, Clementina fca lor, dșoara E. Zaslo. O Doamnă, dna C. Butariu, J. Alexandrescu adv. tînăr, dl T. Sirca, Teofil matematic, dl V. Vlădica II. »Rugămintea din urmă«, poezie de G. Coșbuc, declamată de dl Pavel Dirlea. La fine urmează dans. Muzică bună. NB. La trenul de dimineața, gara Seleuș, și la trenul de seara vor fi trăsuri la dispoziție.

DOINE POPORALE

(Cul. de S. R. Oprean, Roina.)

Pe drumul Brașovului

Merge pana leului.

Da nu-i pana leului,

ZIEGLER AGOSTON,
(proprietarul firmei ZIEGLER FERENCZ),
bandajist academic, furnisorul curții regale,
atelier de instrumente medicale-chirurgicale **UJVIDEK.**

Pregătesc tot felul de instrumente medicale și de chirurg, mâni, picioare artificiale, preparate ortopedice, corsete, clistire, irigatore, injectoare pentru organele sexuale femeiești; cearșafuri de pat de gumă pentru copii și lăuze, perini cu aer comprimat, oale de noapte pentru bolnavi, mașini electrice, în sfârșit tot de ce au trebuință bolnavii, medicii, moașele, friseurii să capătă la mine cu prețurile cele mai ieftine. La dorință trimitem prețuri curente franco și gratis.

Că-i fata birăului
Cu cunună de mătăasă.
Rupă-i-se cununa,
Cum îmi rupe inima,
Ea mi-o rupe, ea mi-o leagă
Cu-'n fir de mătăasă neagră.

Măi bădiță, bădișor,
Ajungă-te al meu dor.
Nu te-ajungă pe durmit,
Numai tot pe drum umblând.
Boii tăi te pătimească
Nime nu te mai iubească;
Mâna slângă și-se frângă,
Dreapta să se rupă'n două
Și picioarele-amândouă.
Patru boi ca și păunii
Să îți mănâci cu doftorii.
Două sute bani în pungă
Pe leacuri să nu-ți-ajungă!

Mă mână mama la vie,
Să 'mi iau o penută mie.
Mă uitai prin vie 'n jos,
Văd pe badea cel frumos.
Nu știu Doamne ce i-ași da?
Și i-ași da pită cu mere!
El ceru buzele mele.
— Buzele mi's măsurate
Cu cântarul de bucate,
Cu cântarul cel micuț
Pe samă la 'l meu drăguț,
Cu cântarul cel mai mare
Pe sama cui mi-le are,
Cu cântarul satului
Pe sama bărbatului.

Zi bade cu fluera
Că n'are cine jucă,
Că fetele-s supărate
Că ele nu-s măritate.
Uiu-iu picior de lup,
Fugi din cale să me duc
Cu căruța raiului,
Cu caii 'mpăratului.
— Haida mamă de mă vezi,
Că noi mem în haine verzi!
Hainele se scuturară,
Fetele-ți se măritară.

Vântul bate, iarba pică,
Dorul mândrei rău mă strică,
Vântul bate, iarba clăte,
Dorul mândrei mă prăpăde.

Mână bade boii bine,
Nu țineă ochii la mine,
Ochii tăi 's ochișei,
Și mănă boiții mei,
Gura ta e ochișea,
Și mănă văcuța mea.

Cucuruz de pe deluț,
Sămănat de-al meu bădiuț,
Bădiuțu e dus cătană,
Cucuruz 'i pun pomână.

DRAGOSTEA.

— Baladă populară. —

— Maică, măiculeana mea,
Dă tu la nevasta mea
O cojiță de țipău,
Să uite de dorul meu.
Și tu maică, așa făcuși:
Coajă arsă îi dăduși,
De mână o luăși,
În temniță o băgași,
Cu lăcăt o încuiași.

— Rupe Doamne, dealurile
Să vie cătanele:
Să vie și-al meu bădiță,
Să mă scoată din temniță.
Nici cu vorba nu găta
Și cătana fu acoala,

— Maică, măiculeana mea,
Hai arată-mi nevasta!
— Dragul mamii, fiu de domn,
De când tu ai cătănit,
Multe rele au venit,
Nevăstuța și-a murit.

— Maică, măiculeana mea,
Hai arată-mi crucița!
— Dragul meu fecior de domn,
De când tu ai cătănit,
Multe ploii mari au venit
Și crucea a putrezit.

— Maică, măiculeana mea,
Hai arată-mi mormântul,
Să-mi mai stâmpăr sufletul.
— Dragul meu fecior de domn,
De când tu ai cătănit,
Multe vicoli au venit
Și mormântul a 'nverzit.
— Maică, măiculița mea!
Vin' arată-mi sulita
Să-mi mai stâmpăr inima,
— Dragul meu fecior de domn,
De când tu ai cătănit,
Multe ploii mari au venit
Și sulita a 'nfrunzit.

Atunci el se mână
Și săcurea o luă,
Ușa 'n patru o crepă,
Nevăstuța ș'o luă,
Maicei astfel cuvântă:
— Pagubă'i că'mi ești măicuță,
Că te-aș prinde de chicuță
Și te-aș duce o lecuță,
Ca să 'nveți dacă nu ai ști.
Ce însemnează a iubi!?

Auzită în Rovina: D. S. R. Oprean.

Poșta Redacției.

N. Popa, preot Foeni. D-Tale poate să nu-ți placă »politica intrasigentă«, poți să faci politică oportunistă ori guvernamentală: asta nu te poate scuti însă dela plata abonamentului pe câtă vreme și-a mers ziarul.

Carolina Bercia, Oravița. În n-rul viitor.
D. Misarș, Șeitin. Cei anunțați au plecat în grupuri. Faceți și dvoastră așa. Pentru a vi-se face înlesniri $\frac{3}{4}$ scăzământ pe calea ferată și locuință) să vă adresați dlui dr. C. Istrati, comisar al Expoziției, București.

T. Văsiadi, Târnava. Indată ce va fi loc.

Poșta Administrației.

G. M. Avrig. Adresându-te dlui comisar al Expoziției dr. C. Istrati, veți primi favorul de 75% reducere, în cazul cel mai rău $\frac{1}{2}$ preț, iar în București intrare în expoziție și locuință gratis.

M. Baldwină, Dolova. Cu profesorul M. noi n'avem nici o legătură. Regretăm și noi că astfel s'a purtat față de dta, care l'ai scos din belea. Cordiale salutări.

Nicolae Corb, Bokszeg. Da, trimite-ne.

Dimitrie Matei, inv. Olcea. Am primi 10 cor. pe il sem. 1906.

Economie.

Arad, 2 Nov. 1906.

Târg de galițe în Arad, se va ține la 7 și 8 Noemvrie st. n. Peste o mie de galițe, de diferite soiuri nobile, sunt anunțate de către participanți.

Târgul acesta merită deosebită atențiune a tuturor economilor noștri, cari și-ar putea crea o resursă de venit, îmbunătățind soiurile rele de galițe ce se cresc în economiile noastre dela țară.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 29 Octomvrie.

INCHEEREA LA 12 ORE :

Grâu pe Aprilie. 1907 (100—clgr.)	7.45 — 7.46
Secară pe 1907.	6.64 — 6.65
Orz pe 1907.	7.06 — 7.07
Cucuruz pe 1907	5.19 — 5.20

INCHEEREA LA 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907	7.46 — 7.47
Secară pe Aprilie 1907.	6.59 — 6.60
Orz pe 1907	7.09 — 7.10
Cucuruz pe 1907	5.18 — 5.19

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu : 78—100 klgr.	Cor. 12.00—12.20
79—100	

Secară : 100	10.80—10.90
Orz : 100	10.80—10.90
Ovăs mercantil 100 klgr.	11.40—11.50
Ovăs cernut 100 klgr.	11.70—11.80
Cucuruz nou 100	12.30—12.40
vechiu 100 klgr.	

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

Concurs

Direcțiunea institutului de credit și economii »Grănițerul« din H.-Dobra publică concurs pentru un post de practicant dotat cu 720 cor. salar anual.

Se recere: absolvarea unei școli comerciale, să cunoască în scris și vorbire limba română, maghiară și germană. Cel ce va avea și praxă de bancă va fi preferit și va primi deja la început 840 cor. salar anual.

Reflectanții au să-și înainteze cererile instruate cu documentele necesare direcțiunei institutului până cel mult în 15 Nov. st. n. H.-Dobra, la 27 Oct. 1906.

1—2 *

Direcțiunea.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«

Românii din Bosnia și Hertegovina în trecut și prezent.

Comunicări făcute »Academiei Române« în ședința din 19 Noemvrie 1904. Adăugate și întregite de Isidor Ieșan.

Se poate căpăta cu prețul de 1 C. 50 f.

Plus 10 fileri porto.

DE UNDE SE CUMPERE FIE-CARE ROMÂN?

Hotărât, că numai dela comerciant român! Un comerciant român avem în Arad:

Cornel Santo

în a cărui speerie la „COȘNIȚA CU ALBINE“

din strada Deák Ferencz nrul 23

se pot căpăta articoli proaspeți de tot soiul. Poate servi en cafea de cea mai bună calitate, de 2 soiuri. ZAHĂR, RUM de CUBA și JAMAICA, diferite soiuri de ceai, toate acestea pe lângă un serviciu prompt se pot căpăta pe lângă cele mai favorabile prețuri. Tot asemenea petrolen veritabil de America. — Despre adevăritatea acelor sus zise, se poate convinge fie-cine deja la o cumpărare cât de mai mică, deci cu stimă cere sprijinul Românilor **Cornel Santo.**

6228—1906. kigsz.

Árverési hirdetmény.

Alulirott községi előljároság részéről — Lippa község képviselőtestületének folyó évi 188 906. kgy. számú határozata folytán ezennel közhírré tétetik, hogy Lippa nagy-község tulajdonát képező „József Főherczeg“ czimű szálloda, Lippa község tanács-termében folyó 1906 évi november hó 26-án délelőtt 9 órakor tartandó árverésen 1907 évi július hó 1-étől számítandó 6 (hat) egymásután következő évre bérbe adatni fog.

Kikiáltási ár — az eddigi bérleti összeg, vagyis 7308 kor., azaz: hétezerháromszáznyolcz korona.

Az árverési feltételek Lippa község-házánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Lippa, 1906. október hó 30-án.

Szávits György,
jegyző.

(P. H.)

Mindl József,
bíró.

Calendarul diecezan

pe anul
comun
1907.

In editura tipografiei
diecezane gr.-or. ro-
mâne a Aradului a
apărut „Galen-
darul diece-
zan“ pe 1907

Se poate procura atât dela administrația tipografiei diecezane (Strada Batthyányi nr. 2), cât și dela librării cu
cu prețul de 40 fileri (20 cr.).

Se estinde pe 15 coale de tipar garmond și cuprinde afară de partea calendaristică, calendar economic, șematismul mitropoliei r.-or. române în general și al diecezei Aradului în special, cronologia pe anul 1907, sărbători și aite zile schimbăcioase, posturile, anotimpurile, întunecimile etc. Genealogia caselor domnitoare, târgurile din Ungaria după datele mai nouă, instrucțiuni postale și telegrafice etc., iar în partea literară:

A luă lumea 'n cap, de George Coșbuc. *De de mult*, de marele poet Octavian Goga. *Două iubiri* de eminentul nostru prozator I. Agârbiceanu. *Sărbătoare*, de Maria Cioban. *Tot pașul omului să fie cumpenit*, de zelosul nostru învățător, I. Groșorean. *De mult și în sat la noi*, de Gh. din Moldova. *Povestiri de Diaconul. Pastorii și Plugarii*, de Vasile Alexandri. *Biserica catedrală din Sibiu*, de Gh. Tulbure. *Doine dela Vașcău* (Bihor), de Vasile Sala. *Fiul cel pierdut*, de Iosif Stanca. *Insofiriile economice*, de Dr. P. Cioban. *Sentințe, glume și anecdote. Chișee din viața noastră bisericească*.

Il recomandăm cu multă căldură tuturor oamenilor cu carte, căci în calendarul aceste pe lângă preț de 40 fileri, afli o carte de lectură prețioasă și plăcută și un îndreptar sigur în afacerile administrative ale bisericii și școlii noastre.

Cei ce primesc spre desfacere în comisiune mai multe exemplare și le solvesc la timpul indicat, primesc pe lângă spedarea francată ca rabat 20% dela prețul calendarelor, de asemenea an de an și un

Calendar de părete

după ambele stiluri cu scala timbrelor, care e absolut indispensabil pentru oficiile noastre bisericești-școlare și poate fi un document de părete în casa fiecărui creștin.

Itați ce scrie un comerciant primind calendarul diecezan: »Primind calendarele comandate, cu plăcere vă comunic, că din toate calendarele românești ce apar în țară, al Dv. e mai vast, mai bine executat și numai cu prețul de 40 fil.

Expositură în Toracul-mic.

Filiață în Buziaș.

„TIMIȘIANA“

instituit de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.000.000.
Capital de fond Cor. 560.000. Fond de rezervă Cor. 150.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4½%, după depuneri peste 20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5% interese neto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

Asigurați contra focului: case,
bucate, mobile, vestminte, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE A-
SIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele:
Arad, Bichig, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș
și *Torontal*, — și le efectuează pe lângă cele mai
favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente,
zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori,
pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din
urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua
morții întemplată;

2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile,
mărfuri, produse de câmp ș. a.;

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine,
recvizite ș. a. prin spargere;

4. Contra grîndinei: grâu, secară, orz, cucuruz,
ovés, viș (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmel,
nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la
agenturile noastre locale și cercuiale mai în fie-
care comună și direct prin

Agentura
principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefoa nr. 899.

Asigurați contra grîndinei: cucuruzul
grâu, secara, ovézul și toată economia.

Cei din provincie și târgul de toamnă

Să nu întrelese prilejul nimeni de a
cerceta

Marele Magazin a lui Fischer Simon

asortat de nou cu 22 de

galantare de târg.

Miile de noutăți
frumoase și prețu-
rile în adevăr pun
în uimire pe cum-
părători.

Din Dietă.

— Sedința dela 25 Octomvrie. —

Doi oratori naționaliști au avut să lupte cu reavoința și șovinismul majorității, dl dr. St. C. Pop și dl dr. Iuliu Maniu. Amândoi au supus proiectul și declarațiile oficiale ale guvernului unei critici documentate. Dar dl dr. Iuliu Maniu a avut o poziție mai grea. Răspunzând uneia din întreprinderile ce adesea se aruncă deputaților noștri în cale o ploaie de pietre pentru a-i răni sau a-i face să cază, dl Maniu a afirmat cu energia-i senină, liniștită dar hotărâtă că este *român*. Un val de protestări, întreruperi, insulte și invective s'a ridicat, înăbușindu-i glasul pe o clipă. Nimic nu putea supăra și scoate din fire mai mult pe această ceată de șoviniști sau renegeți, decât aceasta afirmare atât de hotărâtă, de respicată și mândră a sentimentului, a conștiinței neamului căruia aparține deputatul.

Obișnuți a trăi într'un mediu care face cele mai supreme eforturi pentru a se lăpăda pe origina sa străină, trăind mereu în acea colecție de lăpădături, adunături și venituri străine care face, ca societatea ungurească de azi să asemene unui Klondyke european, pe care-l nivelează și-l adună un singur lucru: lăpădarea, renegarea trecutului, sângelui și tradițiilor din care a răsărit, mândria de stăpânitori a deputaților unguri a trebuit să primească un ghimpe adânc și dureros la auzirea acestor înălțătoare cuvinte răsărite din conștiința unui trecut, a unei culturi și a unui viitor deosebit ce nu se robește în chip slugarnic unei conștiinți, unei culturi străine. Ziua de azi a adus o frumoasă manifestare a sentimentului nostru național. Ea nu a putut fi înăbușită prin aerele și cuvintele de pașă ale președintelui *Justh*.

Sedința s'a deschis la 10 și jumătate sub presiunea lui *Justh*.

În continuarea discuției asupra proiectului de lege pentru înaintarea industriei vorbește deputatul național român,

Dr. Ștefan C. Pop, propune amendamente la punctele a) și c) ale articolului 1. Vorbește despre împărțirea nedreaptă a impozitelor. Nu eu ci un membru al majorității, *Návay*, a recunoscut că principiul progresivității dărilor a fost introdus la noi, dar în sens invers la dările funciare. Aici proprietatea mare plătește relativ mai puțin, decât mica proprietate. Proiectul actual încurajează marile capital. Ear acesta are și până acuma prea multe scutiri de dări. Darea comunală s'a urcat într'un chip de nesuferit, până la 100—150—200% din impozitul direct. În același timp băncile și casele de păstrare nu plătesc nimica. Chiar și ministrul *Andrássy* a recunoscut că starea aceasta-i de nesuferit. Trebuie să descărcăm pe micul meșter și proprietar dela oraș pentru a mai pune ceva și pe spinarea băncilor și capitalurilor. De altcum fabricile aduc și multe inconveniente. Aradul, un oraș cu o populație de 64.000 de suflete, are un aer infect din cauza fabricii de hârtie ce s'a înființat acolo. Dacă băncile ar lua parte la sarcinile publice, poporul încă le-ar privi mai bucuroși. (Aplauze pe băncile naționalităților.)

Ministrul *Kossuth Ferencz*, respinge, firește, amendamentele, desigur nu pentru-că's rele ci fiind-că ele vin din partea opoziției.

Éber Antal: depune mai multe amendamente pe cari *Kossuth* natural le primește.

Urmează un incident care caracterizează situația lui *Polónyi* față cu o parte a majorității *kossuthiste*, care are antipatii pentru acest tip de *samsar* ajuns ministru.

Éber Antal: cere omiterea dispozițiilor de drept penal introduse de ministrul *Polónyi* în acest proiect.

Kálóssy József: Susține amendamentul acesta, spunând că dispozițiile acestea nu au loc în proiectul acesta. Ieste un nonsens de-a în-

trouduce dispoziții cari privesc și Croația care are drepturi deosebite în privința asta.

Polónyi: intră în sala de ședințe. Se aud voci: *Ați comandat să vie stăpânul!*

Polónyi: își apără făcătura. Totuși nu îndrăznește să o susție pe de-a întregul, ci propune însuși ca partea privitoare la Croația să se modifice. Amendamentul lui *Éber* se respinge.

Sedința se suspendă pe 15 minute.

După ședință vorbește deputatul român

Dr. Iuliu Maniu: Protestează împotriva înviniții că deputații naționali nu ar voi prosperarea țării. Dar' ei tem pe micii meșteri cari prin prezentul proiect vor fi loviți în chip crud. Critică subvențiunile și puterea discreționară acordată statului. Secretarul de stat *Szterényi* a împărțit țara pe categorii. Categoria dintâi ar fi Ungurii neași, a doilea ar fi renegeții și a treia ar fi naționalitățile. (Mare zgomot.)

Nagy György: Vrei să întărim pe valahi?

Markos Gyula: Să gravităm și noi spre București (Mare șgomot.)

Dr. Iuliu Maniu: Dl întrerupător a pierdut dreptul de a i-se mai răspunde*) (Mare șgomot.)

Markos Gyula: Cine spune adevărul, i-se sparge capul (un proverb unguresc — Red.) (Mare șgomot, *Președ.* sună clopoțelul.)

Dr. Iuliu Maniu: Am auzit cu durere adevărată din gura dlui secretar de stat că populația trebuie împărțită în trei categorii: unguri neași, aceștia trebuesc spriginiiți cu toate mijloacele, apoi cei dispuși de a se maghiariza și categoria a treia...

Simonyi Semadan: Există două categorii: unguri și ne-unguri! Patrioți și antipatrioți! (Mare șgomot.)

Președ.: sunând clopoțelul, Vă rog să nu-l întrerupeți pe orator! (Șgomot, voci: *Sunt numai patrioți și antipatrioți!*)

Dr. Iuliu Maniu: Categoria a treia, repet, se va sprigini numai când nu veți mai ști ce se faceți cu paralele.

Keller István: Asta-i categoria valahă.

Dr. Iuliu Maniu: Cer ca guvernul să nu stabilească astfel de categorii (Voci: voi le stabiliți) D-voastră le-ați făcut. Dl secretar de stat le-a stabilit în discursul său, zicând că trebuie spriginită ungurimea. Milioanele de populație le alcătuim și noi, nu numai Ungurii.

Markos Gyula: Sunteți Unguri și D-voastră (Mișcare.)

Dr. Iuliu Maniu: *Eu nu sunt ungur!* (Mare șgomot în toată sala. Voci: Atunci plecați în România!)

Lázár Pál: La ordine! A zis că nu-i ungur! Aici numai Ungurii au loc!

Nagy György: A zis că nu-i ungur! La ordine! Mare șgomot și voci: *Trebuie chemat la ordine!*

Președintele: N'am auzit termenul întrebuințat de dl Maniu.

Keller István: Bucurați-vă că nu-i ungur! Ne-am rușina, să fie ungur!

Președintele: (sunând) Am să caut în notele stenografice. (Voci: *Chemarea nu-l va mai corege.*)

Dr. Iuliu Maniu: Nu-i nevoie să caute dl președinte (Mișcare) Voi repeta ce-am spus. Am protestat împotriva ideii dlui secretar de stat de-a sprigini numai pe unguri!

Markos Gyula: Duceți-vă la București!

Dr. Iuliu Maniu: Trebuie, am zis să spriginim de o potrivă pe toți cetățenii. Mi-s'a strigat: »Și tu ești ungur!« Atunci am răspuns: »Eu nu-s ungur!« (Mare zgomot, strigăte: *Asta-i ne mai pomenit! Indrăznește să repete!*)

Keller István: Ne bucurăm, că nu ești ungur. (Zgomot, mișcare.)

Lázár Pál: Dle președinte vă rugăm să-l chemați la ordine!

Dr. Iuliu Maniu: Dl ministru-președinte a răspuns unei întreruperi făcute de mine. Nu vă plângeți căci două treimi din fabrici sunt așezate pe teritoriul naționalităților. De o parte această declarație, ne-a părut naturală, de alta ne-a îngrijit. Ia este naturală căci două treimi din tot teritoriul statului, este locuit de naționalități. (Mare zgomot, Președintele sună.)

Somogyi Aladár: Aștia au nebunit!

Lázár Pál: Să auzim pe președintele. (Șgomotul continuă.)

*) **Markos Gyula** s'a distins prin întreruperi ca: »O funie de gâtul vostru!« adresată deputatului *Vaida*.

Președintele: Ați spus că nu sunteți deputat ungur. (Protestări, șgomot.)

Lázár Pál: A spus că nu-i Ungur!

Președintele: Acum ați mai spus că teritoriul statului este împărțit pe naționalități.

Zboray Miklós: A zis teritoriu național!

Dr. Iuliu Maniu: Deosebirea asta n'am făcut-o eu, ci dl ministru-președinte.

Termenii întrebuințați de mine sunt scoși din statistica ministrului de interne.

Președintele: Nu sunt teritorii nemaghiare. Dacă veți repeta această expresie, vă voiu de-trage cuvântul.

Dr. Iuliu Maniu: Regret că nu pot urmări ideia începută.

Lázár Pál: Nici nu suferim!

Somogyi Aladár: Sunt niște dobitoții.

Dr. Iuliu Maniu: Eu vorbesc în limbajul statisticii. Dacă nu-l admiteți, este de regretat și compățimesc știința și libertatea parlamentară a cuvântului (Mare șgomot.)

Președintele: Regulamentul vă oprește să discutați cu președintele.

Dr. Iuliu Maniu: Depune un amendament în sensul de-a-se desființa dreptul de discrețiune al guvernului.

Serbările pentru Rákóczy.

— 26 Oct.

Neamul unguresc a serbat în chip măreț și vrednic întoarcerea cenușei lui *Rákóczy* și a tovarășilor săi în pământul țării sale. În fața acestor viteji, iubitori de țara și poporul lor, în fața marilor lor figuri, în fața sentimentelor de evlavie pentru un trecut plin de dureri și suferinți ale po-trivnicilor noștri, se cuvine să suspendăm pe o clipă vrășmășiile. Să nu-i imităm pe ei, cari ni-l-au pângărit pe lancu al nostru, pe un *Horea* și amintirea atâtor sfinți ai istoriei noastre. Cu inimile pline de un sincer respect pentru sentimentele lor, cu capetele descoperite să lăsăm să treacă cortejul funebru în pas măsurat de jale mută.

Dar participarea noastră nu putea să meargă mai departe. Pe noi trebuie să ne stăpânească neconținut grija de a nu ne amestecă, de a nu ne contopi și pierde în ceata acelor cari ne sunt dușmani. Trebuie să stăm de o parte pentru a nu uita nici o clipă că formăm o altă tabără, o altă familie.

Totuși s'au găsit câțiva români cari s'a alăturat cortejului ce a mers în sunetele muzicii străine și supt falfăirea steagurilor de culori străine. Ori-ce român de bine trebuie să-i mustre și să-i dojenească. Dacă adversarii noștri și-ar da seamă de motivele ce-i conduc pe aceștia, ar trebui să-i alunge dela moaștele sfinte lor, ca pe niște pângăritori și murdari gheșeftari. Căci nu simțirile de sfântă înfiorare în fața trecutului, ci slugărnicia cea mai josnică, lăpădarea de neam speculătoare, nădejdea lacomă a rășplatei — acestea îi mână pe oamenii aceștia. Ei simulează simțirile ce arată, pe cari nu le simt, pentru a putea mai pe urmă solicita favoruri și oaze de ros dela stăpâni. Deci le zicem celor ce serbează: alungați-i pe acești zarafi din biserica curată a evlaviei voastre!

Acești oameni nu exprimă sentimentele noastre cari, deși mai rezervate, sunt mai sincere. Ei nu sunt îndrituiți de a se numi reprezentanții noștri.

Așa, între reprezentanții comitatului *Făgăraș* îl găsim și pe viceșpanul *Alexandru Belle*. Între participanții trimiși ai comitatului

Maramurăș găsim mai multe nume românești, pe dl Titu Budu pe care lumea românească îl credea până acuma român. Mare cinste pe reprezentantul bisericii românești gr.-cat. din Maramurăș de a fi pomenit numele sau imediat după hahanul Keller János, reprezentantul perciunului. Pe urmă vin dnii Ioan Balea, adică Bálya János, Petru Mihali, faimosul Pap Simon, care va mai duce pe deasupra și flamura comitatului. Iar după acești domni vor urma 40 de țărani din Maramurăș, între cari se vor afla, firește, și urmași de ai lui — Dragoș voevod.

Un lucru și mai rușinos ne vestesc foile ungurești, atât de rușinos încât aproape nu-l putem crede. P. S. S. episcopul Orăzii-mari, D. Radu a ordonat serbări de amintire a lui Rákóczi prin toate bisericile supuse P. S. Sale. Eparchioții P. S. Sale n'au fost astă-vară decât cel mult șase zile la București, dar suntem sigur că ele au lăsat urme mult mai neșterse în inimile lor decât cei șase ani de ședere în București ai păstorului lor.

Budapesta, 28 Oct.

Pentruce participarea Românilor la serbarea lui Rákóczi trebuie muștrată? Pentru orice Român care cugetă, motivul, ar trebui să fie lămurit și neîndoios. El este același care ne oprește de-a lua parte la orice manifestare de viață politică sau culturală ungurească. Tendinței ungurești de-a șterge, de-a desființa, de-a dărâma toate zidurile și barierele firești ce ne despart, de-a ne amesteca, de-a ne contopi și înghiți pe nesimțite, trebuie să opunem ca un grup aparte, pentru a ne păstra ființa și particularitatea noastră națională. Ori ce colaborare cu ei, ori ce participare la faptele vieții lor naționale, pentru noi este o primejdie. Căci ea aduce o apropiere primejdioasă către ei. Primejdioasă, pentru că apropierea aceasta nu-i o întâlnire la calea jumătate dintre amândouă părțile, ci totdeauna o părăsire desăvârșită a punctului nostru, și o stare fixă pe loc pentru ei. Iar cel ce câștigă în asemenea cazuri sunt ei.

Tendința ungurească este de-a da țării întregi un caracter de mincinoasă unitate, omogenitate, în sentințe, în idei, în manifestări, în simpatii și antipatii. De aci zăpăceala intenționată ce se face cu cuvântul *maghiar*, întinzându-l asupra tuturor locuitorilor țării. De aci de pildă protestările atât de fără rost și contrare realității cu cari un Justh caută să desmintă afirmarea dlui Maniu că în țara aceasta nu sunt români, ci numai unguri.

Ori cât ar fi deci de dorit ca să ne manifestăm și noi sentimentele de pioasă amintire și durere pentru un Rákóczi supt ale cărui flamuri au luptat și bieți români (deși nu pentru idealul ce li-se atribue de dl Iancsó), ne este oprit să ne alăturăm cortegiului funebru. Participarea aceasta ar putea fi talmăcită ca o aderență și închinare aceluiaș ideal pentru care Rákóczi este sărbătorit de unguri. Ba mai mult, presa ungurească n-a întârziat să talmăcească astfel participarea celor puțini români pe care îi înșirăm mai la vale.

Pe la toate stațiunile din Caraș-Severin pe unde a trecut trenul cu cenușa lui Rákóczi, țărani români, copii de școală au eșit întru întimpinarea trenului.

»Faptul că copii de școală din toate comunele românești de lângă linia căii ferate

au eșit întru întimpinarea trenului, că au cântat *Himnusz* (imnul național unguresc) și că l-au știut foarte bine, a făcut o impresie foarte bună membrilor guvernului» — scrie »Bud. Hirl.«

Și remarcăți tonul de bucurie în care foaia aceasta înșiră toate comunele românești unde s-a făcut această primire.

Oare pentru aceste ocazii de slugărnicie rușinoasă ne creștem noi copii la școli românești? Oare pentru aceasta luptăm toți pentru menținerea școlilor, păzim cu sfințenie și jertfă autonomia bisericii noastre, pentru ca primarii și notarii străini sau înstrăinați să silească pe învățătorii noștri la această prostituție națională?

Oare este bine să oltuim în sufletele primitoare ale copiilor nostri amintirea unui Rákóczi prin astfel de serbări când venerațiunea lui Horea și Jancu, a lui Ștefan Vlad și Mihaiu încă lipsește? Nu vedeți că este curată sinucidere aceasta?

Comitatul Caraș-Severin, mândrul comitat grănicerian care în cincii colegii electorale a răspins ispitele, a înfruntat terorismul, presiunea, înfricările, alegând sânge din sângele nostru, acest comitat s-a terfelit. Greșeala lui va fi izvorînd, la cei buni din dezorientare, la cei răi din lipsă de scrupul.

Dl dr. Valer Branisce, directorul »Drapelului«, de sigur, nu a voit să dea o armă în mâinile vrăjmașilor nostri. Și totuși dânsul trebuie să sufere ca dl Jancsó Benedek, să-i răstălmăcească discursul atribuindu-i aceleași sentimente ca vechilor »Kurucz«-i români. Dacă ai putea prevedea unde va crăpa, de sigur, nu ai da.

Dar să aducem lista adevăraților vinovați. În frunte merg doi prelați. Dr. Hosszu (nu Hossu) și P. S. Sa episcopul Radu, care a căutat să-și repare absența dela cortej prin o ordonanță.

Dintre mireni, cel dintâi este protegitul unei foi românești, nelipsitul d. *Burdia Szilárd*.

Trenul lui Rákóczi a fost salutat prin copii cântând *Himnusz*-ul și cântece de ale lui Rákóczi și cu steaguri ungurești la următoarele stații: Topleț, Băile Herculane, Mehadia, Iablanița (cu părintele Martinovici și cu învățătorul local în frunte) Domașnia Cornea (aici notarii Andrei Putici și Aurel Roit și învățătorii Nicolae Groșuța, Mihai Vlăduceanu sunt cei laudați de foile ungurești), la Teregova și Ormeniș țărani români au eșit pretutindeni în sunetele muzicilor și ale clopotelor. La Slatina părintele G. Ivanici a căutat încă odată să dovedească frăția cu biserica romano-catolică, fiind alătura de preotul catolic Kersy György. Aici muzica a cântat marșul lui Rákóczi și copiii, probabil cu lacrimi în ochi, au fluturat din batiste. După *Cârpa*, altă stație, trenul a intrat în gara dela Caransebeș. Firește, în frunte primarul *român*, ai orașului *romănesc*, Octovian Bordan. Au urmat apoi Jupa, Cavaransacul, Gavoșdia unde primarul Moise *Florea* a vorbit chiar și ungurește spre marea bucurie a dlor ministrii, și între alții notarul Muerescu.

Suntem datori adevărului a anunța că și Prea S. Sa Episcopul Aradului a dat ordin privitor la *serbări școlare*; asemenea aflăm aceasta și despre metr. I. Mețianu.

Sârbii din Serbia și Rákóczi

La Orșova a venit și o deputație de 25 de inși, Sârbi din Serbia între cari peste 30 deputați și chiar foști ministrii — adică când cu sine o cunună. Entuziaștii prieteni ai Ungurilor, în escusul lor de zel, s'au pregătit și cu dicții dar lucru naibii... prietenii Unguri *i-a oprit să vorbească*, sub pretext că nu și-au anunțat discursurile înainte.

Adevărul e că porunca a venit din Viena și astfel Sârbii n-au putut decât în chip mizericordant să-și depue coroana lor cu inscripția: »Liberă Rákóczi I. — Sârbii din Serbia liberă«.

Cu ce sentimente se vor fi rentors înșișii la Belgrad, e ușor de închipuit.

Afacerea fraților Grödel.

Mult a trebuit să se scrie, mulți au trebuit să se expue, până ce în fine s'a putut ajunge la actuala stare a lucrurilor: o comisie orânduită de guvern să facă anchetă asupra tuturor daraverilor de păduri ale fraților Grödel. Se vor descoperi, ori mai bine, se va *dovedi* astfel întreg sistemul de corupțiune al acestei tovărășii, se va vedea clar cum ei au mituit în dreapta și stângă pentru a li-se lăsa mână liberă a-și face mendrele în dragă voie, se va arăta cu cifre și fapte cum pe unde a trecut această bandă a sărăcit poporul prin jafurile sale ticăloase prin exploatarea neomenescă și disprețu față de legi.

Comisia care cercetează este compusă din Kállay Ubul, fișpan al comitatului Csik, ca prezident, apoi notarul public dr. Fodor Antal, T. Nagy Imre, directorul școlii de agricultură, Krapcsovics Béla, inspector silvic și Gál Endre, notar comitatenz. Presa maghiară scrie că toți sunt bărbați de caracter și serioși, toți își dau seama de misiunea ce li s'a încredințat.

La 12 Oct. ei au și ținut întâia ședință la care, bine înțeles, Györffy Gyula și-a expus observările, bănuielile, faptele și chiar dovezile pe temeiul cărora a făcut arătare în contra Ovreurilor Grödel. »*Budapesti Hirlap*« dela 19 c. a și publicat o pagină întregă despre întâia ședință a comisiei, tot lucruri grave și dovezi despre sistemul de exploatare al pădurilor secuiești, sistem în urma căruia au sărăcit o mulțime de sate de pe acolo.

A doua ședință s'a ținut la 18 c.

La aceasta a participat deja și delegatul ministerial dr. Bothó Elek, consilier de justiție. De față a fost și Györffy, precum s'a primit și actele privitoare la denunțarea făcută de Weisz Jakab în chestia abuzurilor întâmplare când cu vinderea pădurilor dela Gyóalfalva. Și comisia și reprezentantul ministrului de agricultură este de părere că dreptul de parțială exploatare a acelei păduri să fie suspendat până după cercetarea pornită.

La punctul acesta Györffy dovedește că neomenoșii exploatare ovrei și strohmani acestora pe d'oparte au cumpenit lucrurile așa că au plătit numai pentru 10.874 jugăre cadastrale, pe când s'a constatat judecătoresc 14.848 jugăre teritor luat în exploatare după cum sub diferite pretexte au plătit numai mai 174 coroane pentru un jugăr, în loc de 240 cor., cât se fixase în contract. Obșteșatului a păgubit astfel 242.000 cor.

INAUGURAREA STATUEI LUI ALEXANDRI

Iași, 28 Oct.

Înainte de desvălirea statuei, I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei oficiază serviciul religios. În sunetul imnului național și al clopotelor dela biserici, statuia e desvălită.

Corul metropolitan intonează *Cântecul gintei latine*, în timp ce persoanele oficiale semnalează următorul

Act comemorativ.

În anul mântuirii 1906 luna Octomvrie în 15, în al 41 an curgător de fericită domnie a M. S. Carol I Regele României și a soției Sale M. S. Regina Elisaveta; Principele moștenitor A. S. Regală Ferdinand și soția Sa Principesa Maria cu Augustii fii Principii Carol. Elisaveta, Maria, Nicolae.

Primat al României D. D. Iosif Gheorghian, iar Mitropolit al Moldovei și Sucevei D. D. Partenie Clinceni.

Miniștri ai regatului fiind; domnii G. Gr. Cantacuzino, general G. Manu, general Iacob Lahovari, Ion Lahovari, I. Grădișteanu, C. A. Greceanu, M. Vlădescu și Take Ionescu.

S'a ridicat aci în Iași statuia nemuritorului poet

VASILE ALEXANDRI.

Născut în orașul Bacău în anul 1821 Iulie în 21, mort în 1890 August în 22 la Mircești.

Incepătura și urgisătura acestei statuei se datorește consiliului comunal din Iași în anul 1880 August 27, după propunerea primarului de atunci Vasile Pogor, când s'a întemeiat în Iași după comitele sub președinția I. P. S. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei Iosif Naniescu, unul pentru străngerea prin subscripție publică a fondului, altul alcătuit numai din doamne și anume: Maria A. Catargi, Casandra C. Donici, Natalia generala Radovici, Eugenia E. Mavrocordat, Smaranda A. Baranga, Aglae Râșcanu, Maria G. Irimescu.

Fost-a dat ca patrioticul gând al urzitorilor să fie încununat cu izbândă după 15 ani de nepregetată muncă a comitetului ce și-a luat frumoasa însărcinare, a primarilor cari au fost în acest timp în fruntea comunei și cu stăruința doamnelor din comitet, care prin osârdia și stăruința lor au mârît cu mult subscrierile oficiale ale județelor și comunelor din întreaga țară.

Tot ce era suflare românească s'a grăbit să ajute cu obolul său la proslăvirea celui ce a reînviat versul poporului în poezia cultă, celui întâiu culegător al plămuirilor poetice poporane, scrutătorului plin de bun simț în înjghebarea limbei literare, autorului Doinelor și Lăcrămioarelor și neasemuitelor Pastelur, Regelui poesiei; celui ce a cântat Desteptarea României, Hora Unirei, Ostașii noștri, Ginta latină; celui ce a organizat Teatrul românesc, scriitorul care prin neîntrecutele sale opere a întemeiat scena română; Autorului lui Despot Vodă și Fântâna Blanduziei; Neasemuitului patriot care a redactat în 1848 Dorințele Partidei naționale, care a luptat pentru unire și a fost sfetnicul lui Vodă Cuza; Bardului reînvierei vitejiei strămoșești, Cântărețului Peleşului și Dascălul în România al Carmen Sylvei.

Ostenitori întru îndeplinirea acestei mărețe fapte, fost-a comitetul alcătuit din dnii: V. Pogor, D. G. Rosetti, Iancu Prăjescu, Gr. Cogańniceanu, locot.-colonel Langa, N. Culiano, A. D. Xenopol, P. Râșcanu, comand. corpului 4 de armată, L. Iarca primarul Iașului, Gh. Lascar, prefectul județului Iași C. Ivașcu și N. Cananău, prefectul poliției Iași, sub președinția I. P. S. S. Mitropolitul Partenie Clinceni; măestrul turnător al statuei V. Hegel, sculptor și inginer supraveghetor al lucrării Anton Sc. Savule.

Pe soclu, împrejurul statuei, sunt depuse o multime de coroane, din partea primăriei Iași, a școalei fiilor de militari, a gimnaziului Alexandru cel bun, Teatrul Național, Liceul Național, Școala artelor frumoase, Ministrul de culte. societatea »Furnica«, etc.

Seria discursurilor o deschide dl *Xenopol*, în numele comitetului pentru ridicarea statuei.

Oratorul spune, că în Alexandri se întrupează epoca cea mai însemnată, aceea a regenerării noastre naționale, și vorbește pe larg despre feluritele manifestări ale geniului marelui poet, activitatea sa politică și literară.

Di *Gh. Lascar*, primarul Iașilor, ia în primire monumentul și mulțumește membrilor comitetului organizator și aduce elogiul dlui Hegel, autorul monumentului.

Di *M. Vlădescu*, ministrul instrucției, rostește câteva cuvinte în numele guvernului.

Di *N. Iorga*, vorbește în numele universității din București, spunând, că Alexandri a fost un om de muncă.

Discursul dlui Ioan Kalinderu.

*Inalt Prea Sfinte,
Onorată adunare,*

În toate timpurile s'a socotit, că o națiune se onorează, când aduce prinos de recunoștință aleșilor sei.

Această admirațiune către cei care, depășind măsura comună omenească au lăsat o moștenire de glorie și au înăvușit patrimoniul de amintiri, cari este comoara scumpă a neamului, se manifestează în mai multe feluri. Îndeosebi sculptura a fost privită totdeauna printre cele mai înalte arte, pentru că ea are menirea să înfățișeze în falnice momente, pe piețele publice, chipul iubit al celor slăviți.

Înălțând dar această statuie lui Vasile Alexandri, nu ne împlinim decât o mică parte din datoria către dânsul, acum aproape încheierea unui veac dela nașterea sa.

În adevăr, nu ne mai despart decât 15 ani de centenarul zilei, care a dat României, pe cel mai drag poet al său »pe acel rege al poeziei, vecinic tânăr și fericit, pe veselul Alexandri,« cum a zis atât de bine Eminescu, amicul și nobilul său rival.

Îndeosebi, Academia Română, în numele căreia am cinstea să vorbesc și din care neuitatul Alexandri a făcut parte încă din an. 1867, se simte mândră că a luat acum câțiva inițiativa ridicării unui monument în capitala aceluia care a ilustrat-o vreme îndelungată. Urmele ce a lăsat în sinul ei, prin împotrivirea sa energică la tendințele cari îndrumau dezvoltarea limbei pe o cale greșită, prin poeziile și lucrările cetite în ședințe publice, cum și sentimentele sale adevărat colegiale, vor rămâne în vreme neșterse.

În acest an, când serbăm roadele ce a dat în toate domeniile vieții, o fericită domnie de 40 de ani, inaugurarea monumentului ce s'a desvălit înaintea noastră, ne amintesc, că și bardul deia Mircești a fost 40 și mai bine de ani podoaba literaturii și fala țării noastre.

Adunând nestimabilele poezii populare, Alexandri a scos la lumină adevărate scrisuri de nobilime ale țaranului român care, cu toată viața lui atâta timp năcăjită își apăsă, a păstrat în inimă o tainică parte, în care au înflorit cele mai jingășe cântece.

A preamărit cu o caldă iubire de neam gloriile străbunilor noștri, dela santinela română până la vitejii Domni ai țării.

Și tot el a avut rara fericire să cânte în versuri pe voinicii din Vaslui, pe toți ostașii care sub conducerea M. Sale Regelui, au reînviat fama din trecut. În însuflețirea sa pentru bravura flăcăilor țării, vulturi și șoimi de munte, el n'a uitat femeile române, care la îndemnul »Doamnei încoronată de a Binelui splendoare«,

«Spălând al luptei sânge cu mâni aristocrate,
«Au luminat poporul prin legea Providenții,
«Că nu există ranguri în fața suferinții.

A lucrat la redesteptarea țării și la înființarea României noi, nu numai cântând mântuitoarea Unire, cu splendide versuri ca acestea:

«Hai la Milcov cu grăbire
«Să'l secăm dintr'o sorbire,
«Și să treacă drumul mare
«P'ale noastre vechi hotare.»

ci și ca bărbat de stat, ca diplomat câștigând țării în străinătate simpatii neprețuite, ca aceea a lui Napoleon al treilea. În acest scop el s'a slujit de toate armele de convingere, pentru a înlătură din cale piedicile ce se puneau înălțării noastre.

A contribuit la îndreptarea multor rele din viața noastră socială prin scrieri, ca cele teatrale și îndeosebi la desrobirea Țiganilor, dând cel dintâi exemplu.

Patriot cald și luminat, nu se putea să nu fie și dinastic și să nu aibe din sentiment ca și din rațiune, un adevărat cult pentru Familia Regală, care la rândul ei îl privea și îl primea ca pe un amic prețios. Firea poetică și entuziastă a M. Sale Reginei, care a ilustrat numele de Carmen Sylva, îl atrăgea așa încât o adevărată prietenie artistică, s'a stabilit între aceste două spirite înalte. De aceea printre număroasele cununi închinat pe pietate pe sicriul marelui și blândului răposat, era și una pe care sta scris: »Carmen Sylva, iubitului poet.«

M. S. Regina a tradus în limba germană mai multe din poeziile bardului, unele încă nepublicate, iar Alexandri, în semn de recunoștință, le-a oferit în 1883, toate acele versuri scrise de mâna lui într'un album, cu dedicațiunea:

«Ca tămăia la altaruri, ca dorințele la stele,
«Lângă Tronul Carmen Sylvei mergeți, versurile mele.
«În cupa Ei de aur, Ea bea numai lumină
«Și pentru a Sale buze în veci e cupa plină!

Sunt multe scrisori ale lui către soția sa și către prieteni, din care se vede cum era rugat să vie în Casa Domnească și să rămână acolo cât mai mult.

În acea vreme a alcătuit el frumoasa inscripție, care împodobește minunatul castel ridicat de Rege în creierii Carpaților:

«Eu Carol și al meu popor
«Făcut'am într'un gând și dor
«În timp de lupte al meu Regat
«În timp de pace al meu Palat!

Iată câte-va extrase scurte din scrisorile lui publicate, care arată felul relațiilor sale cu Suveranii noștri:

La 25 Iulie 1880, scrie soției sale: »Doamna și Vodă pleacă Marți din Sinaia. Nu vor să mă lase a mă porni înainte. Voi pleca dar Mercuria viitoare.«

Tot dânsi, la 3 Mai 1882:

»Regina mi-a trimis răspuns să nu plec de aici până a nu mă vedea.«

În August 1886: »Am venit eri la Sinaia, și am fost primit cu mare bucurie de Maiestățile Lor. Amândoi m'au întrebat de mata și le-am răspuns, că dorul Margaretei te-a silit a merge înapoi la Mircești.«

Dela Curtea-de-Agreș scria la 12 Oct. 1886:

»Am sosit aci eri cu Regele și Regina și ne »înțorcem mâne la Sinaia. Sfințirea bisericii a »fost favorizată de un timp minunat. Mii de oameni în costume naționale încunjurau biserica. »După servirea sfințirii și a liturghiei, Regele a »pronunțat în gura mare, un poem din poezii »prin de idei și simțiri înalte. Apoi după răspunsul lui Mitiță a venit rândul meu. Din capătul »scării adresându-mă la poporul adunat, am citit »cu glas tare oda ce cunoști. Ea a produs mare »impresie, mai cu samă versurile următoare:«

«Un singur om de viță tare,
«Cuprinde mii de oameni tari,
«Precum o ghindă 'n coajă-i are,
«Un verde codru de stejari!»

»Tot poporul le-a înțeles și a strigat ura!« Plecând din Curtea-de-Agreș, scrie la 14 Oct. dela Castelul Peleş:

»După datorința Regelui, am compus legenda »sfințirii bisericii dela »Argeș«, care se leagă cu »aceia a meșterului Manole. Toți spun, că am reușit foarte bine. Acum îmi rămâne de a pleca »dela Sinaia, însă nu vrea Regele să mă lase a »părăsi Castelul.

În corespondența sa, mai ales în anii din urmă, sunt o multime de părți de felul celor ce citii.

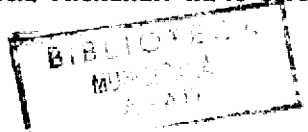
În amintirea ce poartă veșnic falnicului poet, care le-a înveselit de atâtea ori inimele, căci a petrecut multe veri în castelul Peleş, MM. LL. Regina și Regina au binevoit prea grațios a mă însărcina să depun coroana cu inscripția făcută de însăși Suverana:

»Tout de même nous irons bras dessus bras dessus,
»à la Postérité!«

care sunt cuvintele ce-i zicea adesea poetul, și:

»Trăi-vei stea iubită în luminoasă veșnicie.«
»Carmen Sylva, Elisabeta.«

Mai fericit de cât cei mai mulți poeți, onorurile lumești nu i-au lipsit. Alexandri nu le cerea,

ci le primea cu liniștea omului care știe, că și el poate să zică, ca acel Orațiu pe care l'a cantat: Exigi monumentum, aere perennius.

Ne bucurăm, înalt Prea Sfinte și on. adunare, de înălțarea acestui monument! Dar Alexandri mai are unul, mai glorios și mai veșnic, săpat de el însuși în inima tineretului, a soldatului, a țaranului, a tuturor Românilor.

Soția și familia să fie mândre de aceste sentimente de recunoștință, care sunt cea mai scumpă și mai neperitoare moștenire.

Printre plăcerile vieții mele socotesc relațiunile mai intime și simpatia ce mi arată Alexandri, începând din 1882. Precum îmi destăinuise de atâtea ori bucurii și proiecte, îmi exprimă chiar în Februarie 1890 la Paris, unde reprezintă țara și unde era reținut în pat, îngrijirea de viață și rețete pentru piedecile ce întâmpină în cale.

Nu era el omul care să se ferească de muncă, căci atât ca ministru plenipotențiar, cât și ca simplu cetățean, a stat neclintit în slujba țării, cu fapta și cu condeiul. El a adăugat la drepturile ce are Românismul de a fi respectat, și a dat un nou farmec, o nouă vioiciune limbii românești al căror apărător zelos a fost.

Cred dar, că nu pot sfârși mai bine, de cât exprimând aceia ce simțim cu toții, adică că opurile lui vor rămânea vii, cât timp va exista un popor și o limbă românească!

În numele Universității din Iași vorbește bătrânul poet *Naum*, care a rostit o admirabilă cuvântare; apoi dl *N. Gane*, fost ministru și primar al Iașilor, și unul din distinșii literați ai țării a rostit un frumos elogiu al lui Alexandri:

«Câtă vreme se va juca o horă și va răsuna o doină în codru, a sfârșit dl Gane, numele lui Alexandri va fi mereu sărbătorit».

Au mai rostit cuvântări dñii:

Nottara, în numele Teatrului Național din București, dl Anestin, în numele celui din Craiova, general Leon, în numele veteranilor, Haralamb Lecca, delegatul societății dramatice din Iași, dl M. Corodeanu, din partea presei ieșene, Gr. Buțoreanu, în numele corpului didactic, etc.

După terminarea cuvântărilor, școlile, societățile și tot publicul imenz a defilat pe dinaintea statuei.

Monumentul era înălțător.

Numeroase scrisori și telegrame au fost trimise comitetului de organizare din toate țările locuite de Români.

Seara s'a dat la Teatrul Național o mare reprezentare de gală, în care au jucat reprezentanții artiștilor din București, Craiova și Iași. S'au reprezentat numai opere de ale lui Alexandri.

Sala teatrului, împodobită și luminată feeric, era plină de lume.

TELEGRAMS.

Regele Carol I bolnav. Budapesta, 30 Octombrie. Știri sosite din București spun că dela manevre M. Sa Regele României s'a întors indispus și slab. S'a chemat la palat vestitul medic vienez Noorden.

Lueger grav bolnav. Budapesta, 30 Oct. Ziarele de azi publică știri alarmante despre boala primarului Vienei. Ele spun că starea lui Lueger e așa de gravă, încât în fiecare moment se așteaptă catastrofa.

Atentat cu bombă în Petersburg. Petersburg, 29 Octombrie. Eri ziua la amiază, în Petersburg pe cheiul Catalinei, când cheiul era mai frecventat, douăzeci de inși înarmați cu bombe și revolvere au atacat trăsura erarului care transporta tezaur în sumă de 601.000 ruble (1.803.000 cor.) din cassa guvernamentului în cea a statului. Atacul a început cu aruncarea de bombe și după aceea s'a încins o luptă disperată, care a lăsat o grămadă de morți pe teren. A sosit într'aceea și poliția, care a dat câteva salve după fugari. Atentatorii au dus cu sine 3600 ruble numerar și 368.000 în hârtii de valoare.

Căpitanul din Köpenick bolnav.

Berlin, 30 Oct. Wilhelm Vogt, căpitanul din Köpenick s'a îmbolnăvit încât instrucția nu s'a putut continua. Vogt a zis, că dînsul este bolnav și trudit încât a trebuit să-și încordeze ultima energie pentru a săvîrși bravura din Köpenick.

Împăratul și-a cerut mereu informații despre decursul instrucției și se zice că l-a indignat mai ales un răspuns a lui Vogt, care la întrebarea dacă ar fi ordonat ori nu soldaților să împuște în caz când ar fi întâlnit împotrivire, a zis:

— Ași fi purces întocmai conform regulamentelor militare.

De peste săptămână.

— **Viriliștii români în comitatul Bistrița-Năsăud** pe anul 1907 sunt următorii: Dr. Vasile Pahone, dr. Dumitru Ciuta, dr. Cavril Tripon, dr. Nicolae Hanganuș, dr. George Linul, dr. V. Onișor, Gavril Vărtic, Constantin Flămând, Adeodat Coruș, Mihail Făgărășan, dr. Emil Filipan, dr. Paul Tanco, dr. Andrei Monda, Alexandru Frank, Samuil Poruțiu, Ludovic Graur, dr. Alex. German, suplent dr. Alexandru Popu.

— **Instinctul de viață a unui copilăș.** Într'o gazetă din străinătate cetim următorul caz emoționant și totodată interesant, arătând ce desvoltat e instinctul de viață la un copil mic de tot. Un copilăș de vre-o patrușprezece luni a fost cinci zile fără nici un ajutor și-a știut să-și susțină viața. Mama copilășului a murit în urma unei apoplezii de inimă și vecinii abea peste cinci zile au spart ușa și au intrat în casă, găsind femeia moartă și copilășul slăbit oribil, dar în viață. În odaie s'au găsit dovezi eclatante cum copilășul de patrușprezece luni și-a căutat mîncare, cu o cuminenție aproape de necrezut. Coatele, mâinile și genunchii copilășului toate erau tăiate și zgăriate, că neputând umbra, s'a tarit prin toată casa. Din dulap unde țineau sticla cu laptele, a scos pahare și farfurii. Știa deja, de unde obicinuiau ai scoate mîncarea, și de oarece n'a ajuns pîn'acolo, a tras un scaunel și s'a urcat pe el. Aici a aflat puțin ce să mînce, s'a apoi căută mai departe. A tras măsărița de pe masă și din cele căzute a mîncat, untul și a scobit miezul din pâine și-a mîncat. Coaja au găsit-o acolo. A scotocit și prin lada cu cărbuni și-a mîncat rămășițe ce a găsit acolo. A încercat să rupă tapetele de pe pereți, ba și pe fereastră a voit să se urce, și-a dat jos un ghioveci cu geranii, și-a mîncat din frunzele acesteia. În bucătărie picura apă dintr'o oală, aceasta a lins-o de pe jos. Și cu astfel de luptă și-a scăpat copilășul viața.

— **Geniali!** »Arad és Vidéke« dela 27 c. scrie că la 26 Oct. s'au întrunit în Arad mai mulți adoratori ai lui Rákóczy și instituindu-se în comitet »ad-hoc« pentru ridicarea unei statuei lui Rákóczy, a decis să intervină la primărie, cerând ca din locul așa zis »Ovár-tér«, unde ar fi fost odată cetatea lui Rákóczy, să se vîndă o parte și din banii vînzării să se ridice statue.

Așa da! Ce să se mai întreprindă colectă câtă vreme este ce vinde?!

— **Atelier pentru țesătorie în Orăștie.** Doamna Elena Hosszu, prezidenta »Reuniunii femeilor române din comit. Hunedoarei«, a întrunit în 21 Oct. n., femeile române inteligente din Brad și jur, la o consfătuire. Le-a povestit, că Reuniunea a decis să instaleze un atelier pentru țesături în Orăștie, spre care scop dl dr. I. Mihu, marele proprietar și iubitor de a neamului înaintare, le-a pus la dispoziție localitatea de lipsă. Le-a vorbit despre interesul, ce arată lumea cultă față de lucrurile alese ale femeii române, despre atelierul societății »Furnica« din București, le-a arătat albumurile Comșa, Cosma și al soc. »Furnica« și le-a îndemnat să pregătească modele despre lucrurile frumoase ale femeilor române din părțile zarandene și să se constituiască într'un comitet, care se va îngrijii ca lucrurile frumoase să se păstreze.

Au fost prezente 17 frunțase române, cari și-au dat fîgăduința, că vor face tot ce pot, ca să se înalțe numele femeii Zarandene.

— **La Jidani și nu la Români.** Sub acest titlu publicasem în nrul 192 al ziarului nostru, că părintele din Hălămgel, care are două dugheanuri, le-a dat în arendă la Jidani. Primim din partea dlui părinte desmințirea, că un dughean l-a dat în arendă la cumnatul său, Traian Golea, iar celălalt dughean nu e a lui, ci e proprietatea preuțesei și l-a dat în arendă unui Jidan, căci Român nu s'a aflat.

— **Intâlnirea contesei Montignoso cu copiii săi.** Contesa Montignoso, cu mamă-sa și cu fiica sa, prințesa Anna Monica Pia, a sosit la Lindau, unde va avea întâlnire cu cei doi băieți ai săi, mai în etate. Ea va putea să vorbească cu ei numai douăzeci de minute. Nu va fi iertată însă să vorbească despre chestii personale, și micii prinți sunt opriți de a comunica tatălui lor, cele spuse de mama lor. Intâlnirea s'a și întâmplat și ea a fost una dintre cele mai emoționate. Când micii prinți au văzut pe mama lor, au fugit înaintea ei cuprinși de adevărată dragoste părintească, au îmbrășișat-o și sărutat-o pe față cu multă iubire. Contesa Montignoso a suspinal adânc și-a plâns cu multă durere. Micii prinți strângându-o la sânul lor, au mîngăiat-o și cu palmușele lor gingașe îi netezeau părul și față brăzdată de lacrimi. Totuși intâlnirea a durat două ore. La despărțire era adunat mult public ce a salutată foarte cordial pe contesa Montignoso. Din Lindau a călătorit la Insbruck.

— **Anunț.** Aducem la cunoștință prea onor. public, că Societatea Petru Maior vinde *Almanachul* edat de ea cu prețul redus de 1 cor. + 20 bani porto. Almanachul cuprinde istoricul Societății dela înființarea ei până la 1901, apoi articoli și lucrări de valoare iscălite de nume ca: Alexandru Mocsonyi, Atan. Marienescu, Ioan Slavici, Zah. Boiu, Florian Porcius, Ioan cav. de Pușcariu, Alex. Roman, Virgil Onițiu, Victor Onișor, dr. Valeriu Bologa, Constanța Dunca-Schiau, Dionisie Stoica etc.

Banii au să fie trimiși prin mandat postal, deo dată cu comanda, sau prin rambursă.

Adresa: Societatea de lect. Petru Maior, Bpsta, Ráday-utca 20 III 22. Pentru Societate: *Pompiliu Nistor*, președinte, *Nicolae Negruțiu*, secretar.

— **Autorul farsei dela Köpenick — prins.** Cât de mare senzație a făcut farsa dela Köpenick, așa de mare e și senzația prinderii sale și mai ales stă lumea uimită aflând că are a face cu un »schuster«... De trei zile autorul comediei de care a ris lumea întreagă este adică prins. El se numește Venzel Voigt, nu numai oficer, dar nici soldat n'a fost nici odată, ci papucar onorabil, până n'a dat pe calea — farselor, — unele mai reușite altele mai — așa, destul că a stat domnia lui și în temniță câțiva ani d'arândul, pentru diferite înșelătorii împreunate cu hoții mari și mici. Așa a și fost descoperit: directorul temniței care l'a avut oaspe ani mulți, după descrierea primarului păcălit a ghicit că el trebuie să fie eroul, a spus poliției numele și aceasta a dat de el Vineri dimineață în mijlocul Berlinului, într'o cameră modestă, unde tocmai își bea cafeaua. N'a fost de loc nici surprins nici speriat, a rugat numai pe polițiști să-i deie răgaz până își ia cafeaua. S'a găsit la el 2500 mărci, precum și uniforma de oficer, comandată de altfel la un croitor de — curte. În temniță e bine dispus, cu umor și numai una regretă: l'au împedecat »a se feri«. Deși e de 50 ani, Voigt tocmai acum are de gând să se însoare. Zice că până acum n'a avut prilej (a stat 15 ani în temniță). Își găsise »o fată bună« care l'ar fi fericit. Și banii jefuiți îi trebuiau pentru nuntă.

Poliția nu e însă de loc nici sentimentală nici romantică, ci pune capăt în așa chip prozaic unei farse clasice!

— **Nu-i bucurie fără supărare.** În marea bucurie a serbărilor date cu prilejul aducerii în patrie a osămintelor lui Rákóczy, se știe, s'a amestecat și o durere: miliția n'a fost lăsată să participe, ci atât ministrul de honvezi Jekelfalussy (care tocmai acum a fost avansat la gradul de generalisim), cât și comandantul garnizoanei din Seghedin, au dat poruncă, oprind ca miliția să prăznuiască împreună cu »nația«.

Acum, că a trecut zgomotul serbărilor, presa maghiară tot mai mult scoate în relief cât de puțin »nația« e stăpână pe sentimentele sale.